

Hur du blir en lydīg arbetare

Arbeta fackligt-
går det?

KINA

OM 'DE FYRAS' FÖRRÄDERI

Den sociala revolutionen
och arbetarråden

utges av Förbundet Arbetarmakt
 Årgång 6, nummer 5 1977 (49)

Adress: Tidningen ARBETARMAKT
 Box 31 102
 400 32 Göteborg 31
 Telefon: 031/42 30 98

Prenumeration för 12 nummer:
 Vanlig prenumeration: 40:-
 Stödprenumeration: 60:-
 Kampprenumeration: 100:-

Prenumeration för 6 nummer: 25:-

Postgiro prenumeration: 38 13 00-3
 Postgiro redovisning,
 ombudsförsäljning: 20 21 02-0
 Postgiro beställning
 av tidigare nummer: 20 75 76-0

Postgiro STÖDFONDEN: 23 71 77-1

Ansvarig utgivare: H Forshult

Detta nummer presslagt den 5 oktober.
 Manuskript och illustrationer till
 nästa nummer skall vara redaktionen
 tillhanda senast den 15 november.

Eftertryck medges endast med angivande
 av källan.

ISSN 0345 - 0325

Tryckt av Tryckerigruppen i Göteborg,
 Oktober 1977.

Ta kontakt med oss:

JÖNKÖPING: Förbundet Arbetarmakt
 Box 154, 551 02 Jönköping
 Tfn: 036-12 56 70

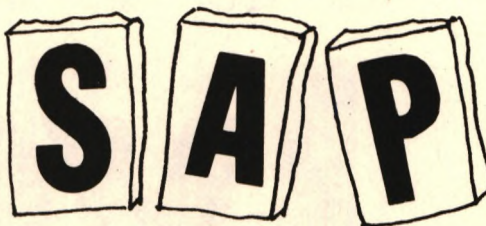
GÖTEBORG: Förbundet Arbetarmakt
 Box 31 102, 400 32 Göteborg
 Tfn: 031-42 30 98

STOCKHOLM: Förbundet Arbetarmakt
 Box 49 035, 100 28 Stockholm
 Tfn: 08-19 50 86

SOCIALDEMOKRATERNA - DE SISTA ENTUSIASTERNA

I förra numret publicerade vi en artikel be-
 titlad *Borgarklassens diskreta lösningar*.
 Långt ifrån att vara en genomgång av den nu-
 varande regeringens politik, eller borgar-
 klassens, så gav den dock en del av de van-
 ligaste resonemangen från "experter" och
 "tyckare" inom och nära regeringspartierna.

Artikeln har inspirerat till ytterligare
 skrivelser. Här nedan återfinns en artikel
 som tar sin utgångspunkt i Palmes tal på Me-
 tallkongressen, där sossarnas krisprogram pre-
 senterades. Artiklar om "Vänstern och krisen"
 är planerade, och vi hoppas också komma med
 något av vad vi betraktar som en kommunistisk
 syn på vad som bör göras idag. Och om du har
 några synpunkter, ge dem då tillkänna i ett
 brev till redaktionen.

Med buller och bång presenterade Olof Palme
 på Metallkongressen socialdemokraternas kris-
 program - det innehöll bl a ett förslag till
 en "strukturfond" å 4 miljarder som skulle
 delas ut till behövande företag. Någon dag
 senare meddelade regeringen att man skulle
 dela ut 6 miljarder till företag som drabbats
 hårt av krisen.

Nu är det dock inte så enkelt att skillnaden
 mellan regeringens och sossarnas politik för
 att försöka komma till rätta med krisen är
 2 miljarder. Som vi skrev i förra numret, så
 satsar regeringen på generella stimulansåtgärder
 till industrin, åtgärder som är lika
 för alla företag, och sedan hoppas man att
 kapitalismens självreglerande krafter ska ord-
 na upp resten. Och när de inte tycks göra det,
 talar man om att "vi" ska visa återhållsamhet,
 dvs att lönerna måste ner, samt om att minska
 importen.

Socialdemokraternas 10-punktsprogram karaktä-
 riseras av tre ting:

- a) riktade stödåtgärder till vissa branscher (konfektions- metall- och skogsindustrin);
- b) statligt, alternativt "löntagar"inflytan-
 de över investeringarna;
- c) exportfrämjande åtgärder.

**ATT ÖKA EXPORTEN = EXPORTERA
 KRISEN = LÅTA KRISEN DRABBA
 ARBETARE I ANDRA LÄNDER**

Handelsbalansen vill således både regeringen
 och sossarna förbättra. Palme undvek dock att
 tala om importbegränsningar. Det hade nämligen
 klingat illa i det utländska kapitalets öron.
 Det låter betydligt bättre med "exportfräm-
 jande åtgärder". Resultatet blir dock detsam-
 ma. Om den svenska exporten ökar, och ingen
 internationell högkonjunktur är på gång, så
 innebär det att vi "vinner nya marknader",
 dvs tränger undan andra företag. Medan de
 svenska företagen går bättre, får andra fö-
 retag problem: Minskade vinster, nedläggning-
 ar, arbetslöshet...minskade marknader.

Om Sverige inför importbegränsningar, som en
 del förespråkar, så skulle alltså "vår" si-
 tuation "förbättras radikalt". Det är bara
 en liten hake: Företrädarna för den här idén
 förutsätter tydligen att man i andra länder
 är så korkade att man inte där skulle genom-
 föra liknande åtgärder, riktade mot Sverige.
 Handelskrig har förekommit tidigare... lik-
 som verkliga krig om just möjligheten att nå
 nya marknader. Det är faktiskt ganska ele-
 mentärt att vår export är något annat lands
 import, och vice versa. Lika elementärt för-
 de det vara att en eventuell lösning på
 Sveriges handelsunderskott innebär att kri-
 sen flyttas över på något annat område.

En sådan "krislösning" ligger inte i arbetar-
 klassens intresse. Den är enbart ett försök
 från den svenska borgarklassen att få med
 sig de svenska arbetarna på att försämra
 villkoren för arbetare någon annanstans.

Vad vill Förbundet

Förbundet Arbetarmakt kämpar för det
 kommunistiska, klasslösa samhället.
 Vägen dit går över det socialistiska
 samhället.

Arbetarråd

Vi kan skönja hur ett framtida socialis-
 tiskt samhälle skulle kunna gestalta
 sig, om vi studerar den organisering som
 ständigt har återkommit i arbetarklassens
 kamp, de i revolutionära situationer upp-
 komna arbetarråden.

Alltifrån sovjeterna i Ryssland 1905
 och 1917-18 - över råden i Spanien
 1936 och Ungern 1956 - till kommittéerna
 i Portugal 1975, har rådsformen visat
 sig vara arbetarklassens självklara
 organisering.

Rådsrörelsen saknar alltså ingalunda
 historia, men den har förtigits, belju-
 gits och bekämpats av borgare, stalinister
 och maoister. Somliga leninister erkänner
 rådets betydelse, men ser i dem endast
 en stödorganism till staten och partiet,
 och inte som *socialismens kärna*: den
 organisationsform som kastar alla hierar-
 kiska och från proletariatet skilda makter
 över ända.

Det socialistiska samhället innebär att
 arbetarklassen utövar den direkta
 kontrollen över produktionen och samhället.
 Det kan endast ske genom att det på bas-
 planet (arbetsplatser, bostadsområden etc)
 bildas råd och att dessa centraliseras
 till regionala och centrala församlingar.
 Makten ligger hela tiden hos de lokala
 råden genom att en delegat alltid är an-
 svarig inför den församling hon/han är ut-
 sedd av. För att undvika "proffsrepresen-
 tanter" tidsbegränsas delegatperioden,
 delegaterna är omedelbart avsättbara och
 har inga privilegier. Självklart varvas
 manuellt och intellektuellt arbete.
 En planekonomi upprättas, vilken styrs
 av råden.

Total revolution!

Vi framhåller att socialismen kräver
 en *total revolution* som griper in i
 livets alla områden. Gränsen mellan
 arbete och fritid suddas ut, begrepp som
 "kultur" och "politik" blir en natur-
 lig del av all mänsklig aktivitet,
 arbetsdelningen bekämpas och uppdelningen
 av beslutsfattare och verkställande av
 besluten upphör.

Förhållandet man - kvinna - barn be-
 frias från de förtrycksmedaniser som
 återfinns i bl a kärnfamiljen. Nya boende-
 och samlevnadsformer kommer att kunna
 utvecklas.

**SOVJET, KINA, POLEN,
 KUBA, TJEKOSLOVAKIEN
 VIETNAM**

Finns det då något exempel på ett social-
 istiskt land? Nej, tyvärr. I de länder
 som kallar sig socialistiska råder istället
 för kapitalism ett nytt produktionssätt,
 statsbyråkrati. Där ligger den beslutande
 makten hos en byråkrati, organiserad i det
 "kommunistiska" partiet. Denna byråkrat-
 klass upprättar en planekonomi i enlighet
 med sina egna intressen. Statsbyråkratin
 kan lika lite som kapitalismen reformeras
 bort, och det pågår ständigt en klasskamp
 i dessa länder, vi har sett exempel på
 detta i bl a Polen 1970-71 och Shanghai
 1968.

Detta försök har i viss mån burit frukt. Atminstone bland somliga av de arbetare som räknar sig till "yttersta vänstern". På ett fackmöte på Volvo/Göteborg krävde några dylika "kommunister" att Volvo skulle lägga ner sin sammansättningsfabrik i Belgien för att trygga jobben för de svenska Volvo-arbetarna. Tydligt menar de att varje lands kapitalister ska ta särskilt hand om sina "egna" arbetare på bekostnad av de i utlandet anställda. Detta föranleder en fråga: Om det belgiska gruvbolaget Vielle Montagnes arbetare kräver att företaget ska lägga ner alla sina gruvor utanför Belgien, inklusive zinkgruvan i Ämneberg i Sverige, ställer då dessa Kalle Anka-kommunister upp och försöker övertyga gruvarbetarna i Ämneberg att det var en helt riktig politik? Vi tvivlar.

"LEVA ÖVER TILLGÅNGARNA"

Socialdemokratins politik har under hela efterkrigstiden inneburit riktade stödåtgärder till vissa branscher. Detta har tillsammans med LO:s "solidariska lönepolitik" lett till den s k strukturomvandlingen, som inneburit att de små olönsamma företagen slagits ut och de stora, mera lönsamma, har gynnats. När nu de "säkra kort" man tidigare satsat på också råkat i kris - då blir det hela minst sagt problematiskt.

Palme föreslår iallafall mera riktade stöd-pengar till främst metallindustrin, bl a för att stödja exporten. Men här hamnar vi i samma bryderi som tidigare: Om Sverige ökar

SAAB SAAB

exporten, så måste någon annans försäljning minska - försvärrat det inte sker en allmän tillväxt i produktionen. Men samtidigt är ju krisen i sig ett tecken på att denna tillväxt har stagnerat, pga kapitalets problem att ro hem tillräckligt höga profiler.

Det talas ofta om att vi "levt över våra tillgångar". Man menar med detta att samhället slösat resurser, att det köpts för mycket prylar, osv. Men ironiskt nog är det just för att för lite har konsumerats som vi befinner oss mitt uppe i en kris. Och om vi skulle sänka våra lönekrav, så får vi alltså mindre att köpa för, företagen får ännu svårare att bli av med sina produkter - lönsamheten minskar. Det är detta som är det kapitalistiska systemets rävsax: När företagen anser att hans vinster är för låga,

lägger han antingen ner eller försöker minska lönerna. Nedläggning betyder arbetslöshet minskade inkomster = minskad köpkraft. Lägre löner får samma effekt. Arbetarna får naturligtvis mindre möjligheter att kunna köpa hans och alla andra kapitalisters produkter. Sen är man inne i den nedåtgående skruven: Lönsamheten minskar ytterligare och nedläggningar och rationaliseringar hotar på nytt.

Naturligtvis kan sossarna tillfälligt stödja ett eller annat företag en tid. Men så småningom händer det som skedde förra hösten.

Under den internationella lågkonjunkturen 1975 gav sosseregeringen ut miljarder i lagerstöd och andra produktionsstöd för att hålla "hjulen igång". Men den högkonjunktur, under vilken man hoppades kunna sälja av det man lagrat upp under de sämre tiderna, lyste med sin frånvaro. Till slut kunde man inte vänta längre på ljusningen, och före-

tagen började varsla om permitteringar hösten 1976.

Det finns ingen anledning att förmoda att sossarna, eller vem det vara månne, i längden skulle kunna undgå kapitalismens lagar.

KAPITAL MOT KAPITALISM?

Det tredje inslaget i sossarnas krisprogram var talet om statlig styrning och löntagarinflytande, främst genom löntagarfonder. Trots att socialdemokratins misslyckats med sin politik med statsingripanden i ekonomin så trampar man på i ullstrumporna och försöker reformera bort kapitalismens oundvikliga avigsidor. Det senaste illusionsnumret heter löntagarfonder. Genom att arbetarna, eller egentligen fackföreningarna (vilket varje arbetare vet inte är samma sak - "vi jobbare" och "dom i facket") blir aktieägare, så ska man på något mystiskt vis få "ekonomisk makt". Man frågar sig vad facket ska ta sig till med all sin "makt" när dom står inför den situationen att dom likt förbannat inte kan bli av med företagets produkter. Tror man att de nuvarande "privata" företagsledarna medvetet kör alla företag i sank? Varför skulle fackbyråkrater vara mera motiverade, eller bättre skickade att konkurrera ut andra företag? Skulle Metall på Volvo-Saab ha större förutsättningar än Engellau-Gyllenhammar att ta upp striden med Ford och Toyota?

Palme har tidigare hävdad att löntagarfonderna är ett sätt att få slut på kapitalismen, att bryta kapitalets välde. På Metalls kongress säger han att "Endast löntagarfonderna... ger oss möjlighet att förverkliga den kapitalbildning som är nödvändig för att klara Sveriges långsiktiga utveckling".

Sossarna säger sig vara mot kapitalismen - men för kapitalet!

Den ekonomiska kris som idag drabbar miljontals arbetare runt om i världen, är ett resultat av det ekonomiska systemets inre lagar. Den kan inte lösas med vare sig exportökningar eller importminskningar, generella eller selektiva stödåtgärder, inte heller med ett utbyte av företagsledare. Den kan bara lösas genom att kapitalismens anarki ersätts med den arbetarstyrd planekonomins ordning. Produktion för profit ersätts med produktion för människors behov.

Perdix

Arbetarmakt?

Kross? Kapitalismen!

För att genomföra den socialistiska revolutionen, såväl i öst som i väst, krävs det att arbetarklassen är organiserad och förberedd, medveten om sin historiska uppgift att störta kapitalismen och upprätta socialismen. Det kommer dock alltid att finnas arbetare som är mer medvetna än andra, de som går i spetsen i kampen. Det är också nödvändigt att dessa, "avantgardet", organiserar sig. Genom att vara en del av klassen, känna dess historiska erfarenheter och tillämpa den revolutionära teorin, marxismen, kan avantgardet göra analyser av den aktuella situationen som möjliggör ett effektivt ingripande i klasskampen.

Leninism? Nej!

Denna organisering måste innebära något helt annat än det leninistiska partiet. Den leninistiska partiteorin betraktar förhållandet mellan teori och klasskamp, mellan medvetande och vara, som ett ensidigt förhållande. Den betraktar teorins framväxt oberoende av klasskampens vågor. Teorin blir därför en angelägenhet för Partiet. Leninisterna menar att arbetarna

inte på egen hand kan uppnå ett socialistiskt medvetande, utan att Partiet måste tillföra detta. På detta sätt kan man rättfärdiga sin egen ställning utanför klassen och räkna sig som en institutionaliserad maktfaktor i det "socialistiska" samhället.

Självständighet? Ja!

I stället för ett förlitande på Partiet framhåller Förbundet Arbetarmakt den hos arbetarklassen nödvändiga självständigheten, såväl i förhållande till den borgerliga staten, den reformistiska rörelsen och fackföreningarna, som till mer eller mindre revolutionära organisationer. Denna självständiga organisering tar sig idag uttryck i bl a stormöten och strejk-kommitéer.

Fackets begränsningar

Vi arbetar idag för att sammanluta de mest medvetna och aktiva arbetarna i s k arbetsplatskommittéer. Dessa kan vara alltifrån en löst sammansatt "kompisgrupp", en studie-cirkel, en grupp kring en tidning, till en fast och organiserad grupp med en politisk plattform.

Fackföreningarna är inom-kapitalistiska organisationer, de är en organisering för försäljning av varan arbetskraft. De upprätthåller avståndet mellan ledare och ledda. Varje revolutionär situation har visat att fackföreningarna spelar en kontrarevolutionär roll. Genom att de förutsätter en motpart - kapitalisten - hindrar de automatiskt utvecklingen av såväl det revolutionära medvetandet som organiseringen. Därför är det felaktigt och omöjligt att försöka erövra fackföreningarna för en revolutionär politik. Förbundet Arbetarmakt anser att det idag inte existerar någon konsekvent revolutionär organisation, och har därför tagit till sin uppgift att bidra till skapandet av en sådan. För oss innebär det tre huvuduppgifter:

1. att framhålla att socialismen innebär arbetarmakt och inte partimakt.
2. att framhålla den för socialismen nödvändiga självständigheten hos arbetarklassen.
3. att framhålla att socialismen kräver en total revolution.

Vi har gjort den sorgliga iakttagelsen att de grundläggande kunskaperna i marxistisk teori tycks ha succesivt bortdunstat inom "vänstern" de senaste 6-7 åren. De mer eller mindre kontrarevolutionära idéer som fått göra sig breda inom vänsterns organisationer kan kanske till en del förklaras av detta faktum. Vi tänker på flummerier typ supermaktsteorin, ohejdad nationalism, värnande av (klass)försvaret, hets mot homosexuella och andra "avvikare", för att inte tala om flirtandet med LO och nu också socialdemokratin. Samt sist men inte minst övergivet av arbetarklassen som världsbildens centrum till förmån för en stat (Folkrepubliken Kina) och/eller "folket" (läs: mellan-skiten). Med risk för att beskyllas för att vara "Marx-ortodoxa" ämnar vi även framdeles bekämpa förflackningen av det revolutionära tänkandet. Följande artikel får ses som ett litet bidrag till denna (till synes) hopplösa kamp.

Redaktionen

Historien om alla hittillsvarande samhällen är historien om klasskamp. Fri och slav, patricier och plebej, baron och livegen, mästare och gesäll, kort sagt: förtryckare och förtryckta stod i ständig motsättning till varandra, förde en oavbruten, än dold, än öppen kamp, en kamp som varje gång slutade med en revolutionär omgestaltning av hela samhället eller med de kämpande klassernas gemensamma undergång. (Kommunistiska manifestet)

Karl Marx' och Friedrich Engels' ord ur Kommunistiska Manifestet är välkända, men också grundläggande. Förståelsen av klasskampen som historiens drivkraft är A och O för hela den rörelse som återoppar sig på Marx. Motsättningarna mellan klasserna, och den därav följande klasskampen, har drivit samhällenas utveckling framåt. I det kapitalistiska samhället är den grundläggande motsättningen den mellan arbetar- och borgarklass. Arbetarklassen (proletariatets) historiska uppgift är att kasta undan alla andra klasser, krossa den borgerliga staten och

upprätta arbetarklassens stat, proletariatets diktatur, och kommunismen.

Några begrepp

För att vi ska förstå Marx' teori om den sociala revolutionen måste några begrepp kortfattat klargöras. Det första är det vi kallar produktionsförhållanden, dvs de förhållanden i vilka människorna står till varandra vid producerandet (framställandet) av det samhället behöver. Vissa är arbetare och tillverkar samhällets produkter, andra kanske administrerar och "beslutar" över samhället och produktionen. Produktionsförhållandena är alltså de förhållanden i vilka samhällets individer står till varandra. Grundvalen för dessa produktionsförhållanden är de produktivkrafter som utvecklas. Produktivkrafter är de redskap, maskiner och klasser som produktionsförhållandena stödjer sig på. Utan maskiner och utan att arbetaren skiljts från ägandet av sina verktyg skulle dagens speciella förhållanden mellan kapitalet (kapitalisterna) och lönearbetet (arbetarna) inte kunna existera. Produktionsförhållandena bestäms alltså ytterst av de existerande produktivkrafterna. Däremot är inte dessa förhållanden en direkt och mekanisk återspeglings av produktivkrafterna.

Det allmänt erkända faktum att jag aldrig fått en efterföljare av min egen kaliber är ett klart underbetyg åt 1900-talets s.k. vänster - och deras ideutveckling

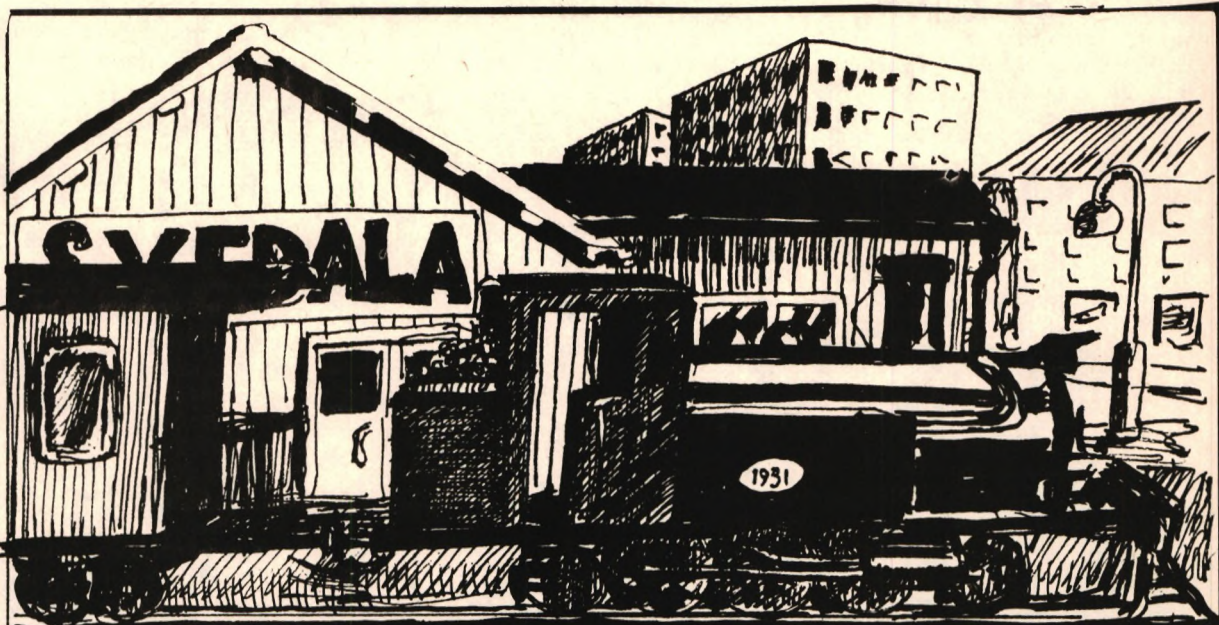
Utifrån samhällets grundval, produktionen, ekonomin, reser sig sedan överbyggnaden, dvs de juridiska, politiska och ideologiska former samhället antagit. Marx' teori om "den sociala revolutionen" grundar sig på dessa begrepp och på klassernas motsättning.

En undertryckt klass är livsbetingelsen för varje på klassantagonismen (olöslig motsättning) grundat samhälle. Den undertryckta klassens befrielse slutar alltså nödvändigtvis med skapandet av ett nytt samhälle. Skall den undertryckta klassen kunna befria sig måste en nivå vara uppnådd där de redan förvärvade produktivkrafterna och de rådande samhällsinstitutionerna inte längre kan bestå vid sidan om varandra. Av alla produktionsredskap (produktivkrafter) är den revolutionära klassen själv den största produktivkraften. De revolutionära elementens organisation som klass förutsätter den färdiga existensen av alla produktivkrafter, som överhuvudtaget kunde utvecklas i det gamla samhällets sköte. (Karl Marx i Filosofins Elände) (paranteserna mina anm.)

När borgarklassen hindrades att utveckla manufakturerna, handeln och slutföra den sk ursprungliga kapitalackumuleringen (producentens skiljande från äganderätten till sina redskap och produkter) rådde den i motsättning till det rådande samhället med dess politiska, juridiska, religiösa och filosofiska överbyggnad. Klasstrider blev följden. 1789 störtades det gamla ståndsamhället i Frankrike av det "Tredje Ståndet" - främst då borgarna.

På ett visst stadium av sin utveckling råkar samhällets produktivkrafter i motsättning till de rådande produktionsförhållandena, eller vad som bara är ett juridiskt uttryck för detta, med de egendomsförhållandena, inom vilka dessa produktivkrafter hittills rört sig. Från att ha varit utvecklingsformer för produktivkrafterna förvandlas dessa förhållanden till fjättrar för desamma. Då inträder en period av social revolution. Med förändrandet av den ekonomiska grundvalen genomgår hela den oerhörda överbyggnaden en mer eller mindre snabb omvälvning (min spörr).

DET VAR EN GÅNG ETT TÅG, SOM STOD UPPSTÄLT PÅ ETT SIDOSPÅR SEDAN ÅRTIONDEN TILLBAKA. DET ANVÄNDES INTE LÄNGRE. MEN ALLA SOM SÅG TÅGET HADE...

revolutionen tarråden

Några frågetecken

Under kapitalismen är proletariatet självt största av alla produktivkrafter. Det är etariatet som råkar i olöslig motsättning till de rådande förhållandena, och kom- att krossa dessa. Som bekant har den marxistiska teorin inte helt bekräftat sin giltighet vad det gäller det kapitalistiska samhället, eftersom arbetarklassen ännu inte lyckats genomföra en revolution. Åtminstone inte i de industrialiserade delarna av världen.

Diskutabelt är dock främst om Marx' teori om den sociala revolutionen verkligen kan uppfylla kraven på en teori. Om man betänker att den inte säger något om hur denna sociala revolution kommer att gå till, vilka uttrycksformer den kommer att ta sig, måste vi nästan med nödvändighet reducera dess status från (om nu någon påstått det) fullständig teori till (allmängiltig) tes om hur samhällena och klassmotsättningarna utvecklas och övergår i nya. Kan man däremot fylla denna tes med ett innehåll om främst hur den sociala revolutionen kommer att te sig under den utvecklade kapitalismen, är det möjligt för oss att kalla den en teori.

Innan jag kommer in på detta problem, som är väsentligt för hela den s k marxistiska rörelsen, ska jag med några exempel visa på Marx' och Engels' oförmåga att kunna förutse den sociala revolutionens former under kapitalismen (Denna oförmåga berodde inte på bristande intelligens, oskarphet eller något liknande, utan förklaringen måste sökas i de än så länge ganska fåtaliga erfarenheter arbetarklassen skaffat sig och sina teoretiker).

I Familjens, privategendomens och statens ursprung skriver Engels följande rader:

Men i den mån den (arbetarklassen; min anm.) mognar för sin egen frigörelse, i samma mån konstituerar den sig som eget parti, väljer sina egna representanter, inte kapitalisternas. Den allmänna rösträtten är sålunda gradmätaren på arbetarklassens mognad. Mer kan och kommer den aldrig att vara i den nuvarande staten, men det är också nog. Den dag då den allmänna rösträttens termometer visar att stämningen bland arbetarna nått kokpunkten, vet de likaväl som kapitalisterna vad det gäller. (originalets kursiv)

Marx kunde inte heller förutse hur den sociala revolutionen kommer att se ut. 1852 kunde han istället skriva följande klart reformistiska rader:

Allmän rösträtt är lika med politisk makt för Englands arbetarklass... dess oundvikliga resultat här är arbetarklassens politiska överhöghet (1).

Nu får detta närmast betraktas som tillfälliga teoretiska snedsteg, beroende på arbetarklassens än så länge bristande erfarenheter (jämfört med vad vi idag vet om parlamentarism och reformism), ty i senare skrifter och i praktiken var Marx en hängiven revolutionär.

Om förutsättningarna för den sociala revolutionens teori under kapitalismen saknades under Marx' och Engels' århundrade, så är lä-

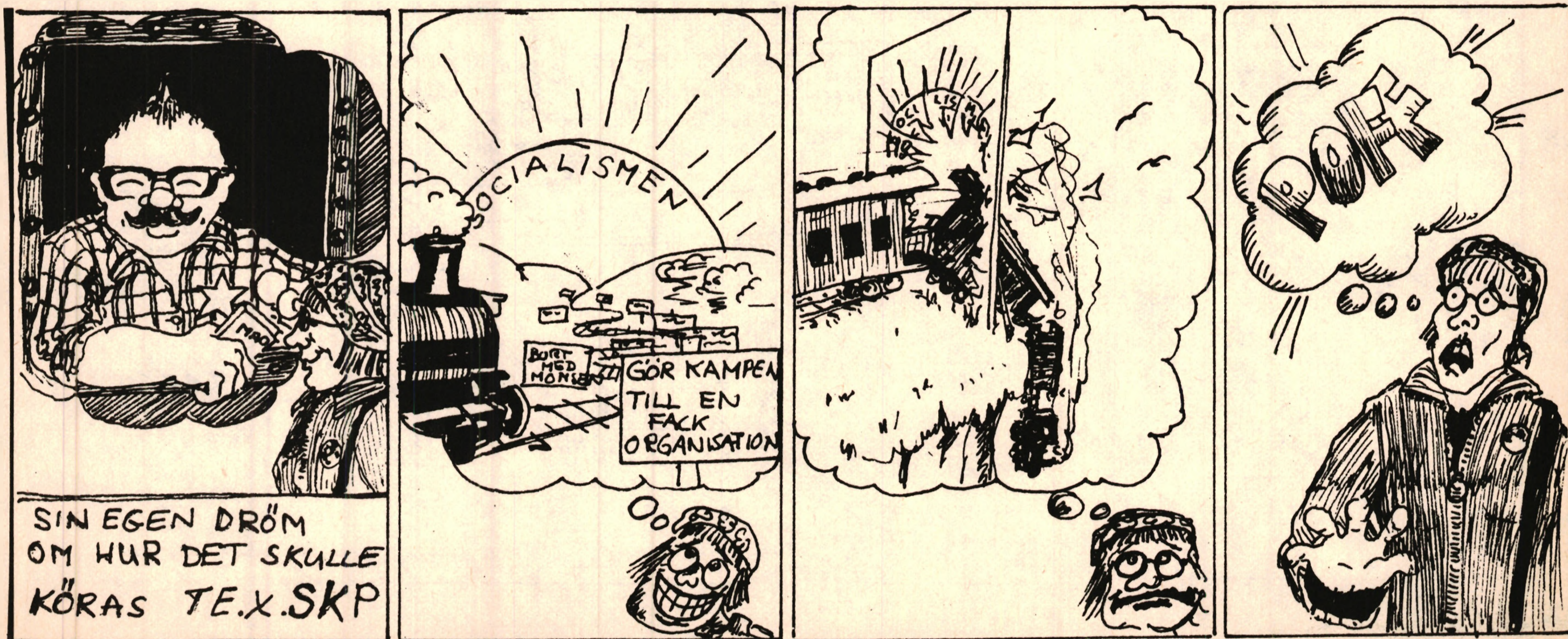
get idag helt annorlunda. Arbetarklassens historiska erfarenheter alltifrån Pariskommunen över rådsupproren i Ryssland 1905, revolutionen 1917, revolutionsförsöken i Tyskland 1918-19, Ungern 1921-22 och 1956, "anarkisternas" uppror under 30-talet i Spanien till den franska revolten i maj 1968, har givit oss betydligt större möjligheter att förutspå den sociala revolutionens uttrycksformer. Det genomgående draget i dessa revolutionsförsök har varit bildandet av råd; arbetar-, bonde- och soldatråd (även studentråd maj -68).

Arbetarråden

För den som inte har låtit sig helt förblindas av Lenins och Stalins dogmer uppenbarar sig alltså möjligheten att skönja den form i vilken arbetarklassen vid revolutionen kommer att organisera sig, dvs arbetarråden. Den förblindade och den som inte vill förstå eller ta till vara arbetarklassens historiska erfarenheter kommer att stå lika hjälplös som vad Marx och Engels var tvungna till - i denna fråga. Dessa kommer att bereda vägen ytterligare för reformistiska och idealistiska tankegångar hos arbetarklassen och den "marxistiska" vänstern.

För de som lyckats undgå eller tillbakavisa både den leninistiska och stalinistiska vänsterns dogmer och "helvetespredikningar" om hur kontrarevolutionära t ex arbetarnas uppror i Ungern -56 var, lämnas vägen öppen för en riktig förställelse av dessa upprors innehåll (och för teorin om den sociala revolutionen). Vi kan se den sociala revolutionen som en rådsrevolution, med hela arbetarklassen verksam (inte endast ett parti). För oss kommer rådsprincipen (stormöten, valda och avsättbara kandidater med arbetares lön, delegater som får sitta på sin post högst ett år och under denna tid måste jobba åtminstone några månader på fabriksgolvet, etc) att vara en absolut oundgänglig del i den socialistiska/kommunistiska revolutionen. Detta är för oss innebörden i begreppet "social revolution".

BRUTUS

DEN SOCIALA OCH EKONOMISKA BAKGRUNDEN

'De tyras' fall förra hösten markerar slutet på en epok i den kinesiska politiken. I två decennier har kampen om den politiska makten kännetecknats av sensationella vändningar.

För att förstå denna utveckling kan man inte anlägga ett höger-vänsterperspektiv. Istället måste man se till helheten av det kinesiska samhället med dess olika klasser och skikt.

orm vid sin barm" och att kampen mellan de bägge fraktionerna är lika nödvändig som klasskampen i de kapitalistiska samhällena. Det våldsamma förlopp som fraktionskampen tagit i Kina (jämfört med t ex Sovjet) beror huvudsakligen på Mao-fraktionens speciella relation till massorna.

DEN POLITISKA BYRÅKRATINS PROGRAM

Mao-fraktionens politiska och ekonomiska program betonar att det "socialistiska" uppbygget fr a är avhängigt ett högt klassmedvetande hos massorna och kadern. Detta synsätt leder för-

"ÄN EN GÅNG TILL FRÅGAN

Det är för somliga en kär syster-satsning att visa på hur de profetior och framtidsprognoser man åstadkommit till slut slår in. Förbundet Arbetarmakt har samnerligen inte gått in för denna praktik, men ifråga om Folkrepubliken Kina kan vi konstatera att våra prognoser varit anmärkningsvärt träffsäkra. Under hela vår existens har vi hävdat att det enda möjliga perspektivet för Kinas vidkommande har varit att de företeelser i kinesisk politik som i synnerhet i samband med kulturrevolutionen lyfts fram i ljuset, stod i motsättning till själva rörelselagarna i ett samhälle av Kinas typ. De signaler som nu hörs från Kinas nya ledargarnityr om ökad roll för experterna, och för teknologin överhuvudtaget (på ideologins bekostnad), kan inte göra någon förvånad som regelbundet följt ARBETARMAKT:s utgivning. I höst utkommer ett nummer av Ord & Bild, där den ene efter den andre träder fram och lägger fram sina tvivel och sin gnagande oro över vart det forna Eden är på väg. Endast Myrdal med anhang går på i ullstrumporna. Om inte den intellektuella vänstern vore så förtvivlat beroende av att någonstans på klotet se ett exempel på socialistisk tomtelycka, m a o berusa sig med drömmier, skulle säkerligen inte uppvaknandet vara så smärtsamt.

I Kina, liksom i resten av världen, är arbetarklassen och bönderna underkastade en klassdiktatur. De har varken yttrande- eller organisationsfrihet. Det finns ej heller några institutioner genom vilka massorna direkt kan utöva den lokala och centrala makten. Arbetarklassen har varken rätt att välja eller avsätta "sina" ledare. Den härskande klassen i Kina utgörs av byråkratin, vars politiska organisering är Kinas Kommunistiska Parti. Byråkratin kan i sin tur uppdelas i två fraktioner. I stora drag utgörs de av:

a) Den politiska grenen av byråkratin och de centrala instanserna bland de ekonomiska beslutsfattarna, vilka står för (är *agenter* för, som den korrekta termen lyder) en ursprunglig industrialisering, motsvarande Sovjets på 1930-talet;

b) företagsledare, ekonomer, tekniker och de inom statsförvaltningen som försvarar dessas intressen. Denna fraktion kan vi kalla teknokratien.

Ledare för den politiska fraktionen har varit Mao Zedong, Chen Boda (utrensad samtidigt med Lin Biao 1971), Jiang Qing (Maos hustru), Wang Hongwen, Yao Wen Yan och Zhang Chunqiao (utrensade 1976). Ledare för teknokratfraktionen har varit Liu Shaoqi (kallad "Kinas Chrustjev" under kulturrevolutionen) och Deng Xiaoping.

Den politiska och den teknokratiska fraktionen motsvarar ett tidigare, respektive senare stadium i det efterrevolutionära samhällets utveckling. Teknokratis uppkomst är ett naturligt resultat av ekonomins tillväxt, och det faktum att den gradvis får ett allt större inflytande över samhällsutvecklingen är en oundviklig process (vilket bekräftas av samtliga "socialistiska" länders historia). Man kan säga att den politiska byråkratin "närten

scås till voluntarism (historiens lopp beror på de inblandades *vilja*), vilket kampanjen för folkkommunerna, Det Stora Språnget och kulturrevolutionen utgör de bästa exemplen på.

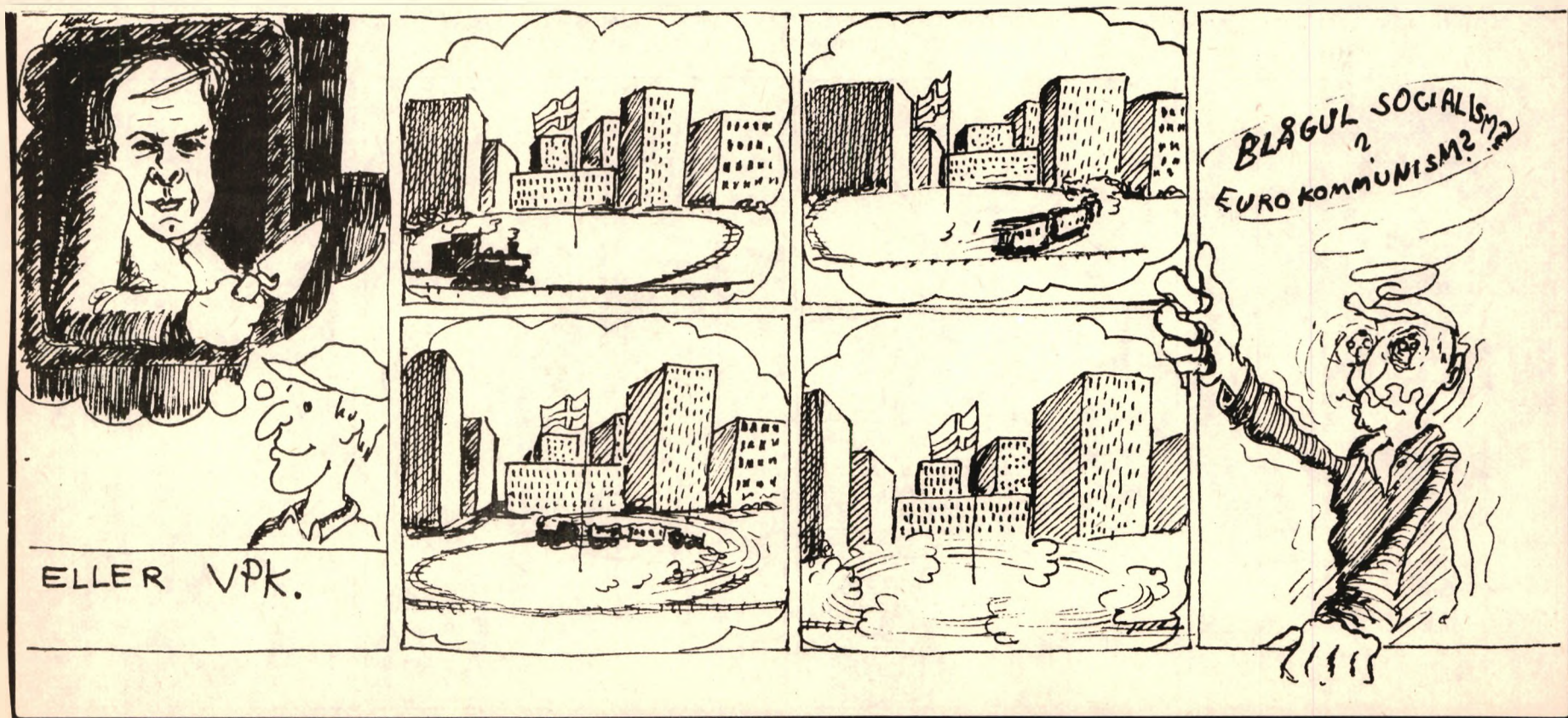
Metoden för att höja massornas medvetande är att bedriva politisk skolning och direkta kampanjer, vilka utmynnar i politiska uppgörelser (strikt ledda av Mao-fraktionen). Det höjda klassmedvetandet kommer att leda till att produktivkrafterna befrias och de socialistiska förhållandena förstärks.

För att detta skall fungera måste partiet ha goda relationer till massorna - kadern får inte leva skilt från massorna. Det får inte finnas någon hierarkisk trappa av materiella och andra privilegier i samhället. Bara två nivåer är acceptabla, dvs den för massorna och den för den högsta ledningen (vilken man inte talar om). Alla strävanden mot att skapa mellanskikt måste motverkas.

Den sociala grunden för denna utvecklingsstrategi är landets fattigdom - det är dyrt med värlövade tjänstemän och fackarbetare. Historiskt sett finner vi en klar koppling mellan voluntarismen, avståndstagandet från materiella incitament etc, och det sätt på vilket partiet, staten och armén engång skapades. Det var den politiska inriktningen och ledningen som höll samman styrkorna under kampen mot Jiang Jieshi (Chiang Kai-shek), under den Långa Marschen och under striderna mot japanerna.

TEKNOKRATINS PROGRAM

Deng-fraktionens politik sammanfattas bra av den devis som officiellt togs till intäkt för att sparka Deng Xiaoping i april 1976: "Det spelar ingen roll vilken färg katterna har, bara de fångar möss!" Alltså: Maos gamla valspråk "Sätt politiken främst!" slängs på sop-

tippen. I valet mellan "röd" och "expert" väljer Deng-fraktionen det senare, vilket den ser som synonymt med effektivitet. Relationerna till massorna önskar den avpolitisera och talar istället om en period av "stabilitet, enhet och välstånd" (Zhou Enlais devis vid 4:e Folkkongressen 1975). Ekonomin skall utvecklas i teknokratins intresse - "vinstens" och ackordens betydelse ökar. Landet skall öka sin handel med Väst och med Sovjet och t o m kunna ha en utlandsskuld (vilket hittills varit bannlyst). För att hålla ihop landet skall byråkratin ställning tryggas och den skall skiljas från massorna med mate-

ensam. De anser att kulturrevolutionen misslyckats. Lin och Chen förlorar kampen 1971 och 1973 hålls 10:e partikongressen där Lins linje fördöms. Det är på denna kongress som Shanghai-radikalerna förs upp till maktens tinnar. Maofraktionens politiska bas har krympt och den tvingas av sin oförmåga att styra landet att via Zhou Enlai komma överens med den fallna partikadem från kulturrevolutionen. Bl a återupprättas Deng Xiaoping.

Ären fram till Maos död utmärks av kastningar i den politiska kampen. Kampanjer iscensatta av Mao-fraktionen kan inte stoppa Dengs fram-

Kampanjen mot de fallna ledarna åtföljs, liksom kampanjen mot Lin Biao, av rapporter om "de fyras" sabotage mot produktionen och löften om att öka densamma. Att "de fyras" fackföreningspolitik nu kritiseras för att den betonar fackföreningarnas självständighet gentemot partiet kan innebära att arbetarna nu skall hållas betydligt kortare än hittills. Helt regelvidrigt har den nye partiordföranden inte utsetts av Centralkommittén, utan av några andra, troligen Politbyråns Stående Kommitté. Kampanjen mot de fallna skall enligt Politbyrå föras under partikommittéernas strikta ledning och den skall leda till att

OM 'DE FYRAS' FÖRRÄDERI"

riella förmåner och ett avskaffande av alla politiska kampanjer som skakat byråkratin och tvingat den samman med massorna.

De band som tidigare fanns mellan byråkratin och massorna inom företagsledning, utbildning, armén m m skall brytas. Arbetarna skall inte längre mobiliseras mot företagsledningen, vilken ensam övertar ansvaret för administrationen. Inom utbildningen skall studiet av Mao Zedong-tänkandet skäras ner till förmån för fackutbildning. Inom armén skall Maos slogan om folkkriget - "Människor är viktigare än vapen" - ersättas av en utrustning med moderna vapensystem. I korthet kan man säga att Deng-fraktionen har Sovjet och Östeuropa som modell för sin inrikesstrategi.

SHANGHAIRADIKALERNAS FALL

Ovanstående är en kort beskrivning av den sociala och ekonomiska bakgrunden till Mao-fraktionens fall. Låt mej övergå till att kortfattat beskriva hur den politiska basen för den politiska byråkratin föll samman.

1958-59 lancerade Mao-fraktionen Det Stora Språnget och folkkommunerna. Satsningen misslyckades emellertid, med påföljd att Liu och Deng stärkte sina positioner. Men inte heller teknokratfraktionen lyckades få igång ekonomin i en flygande fläng, vilket gav Mao-fraktionen en chans att återta initiativet genom att ge startsignalen till kulturrevolutionen. Maos styrkor (fr a de Röda Gardena) tillhörde vanligen inte partiet, och med dessas och massornas hjälp kastades teknokraterna ut ur staten, partiet, fackföreningarna och de övriga organisationerna. Men den anti-byråkratiska kamp Mao uppmanat folket till gick ut över Maos rammar. Hela det byråkratiska herraväldet hotades. Folkets Befrielsearmé trädde in på scenen och la lock på stridigheterna, samtidigt som Mao-fraktionen skapade en kompromiss med byråkratin, vars resultat blev de berömda revolutionskommittéerna eller tre-i-ett-kommittéerna. På 9:e partikongressen 1969 sparkas teknokratin formellt och Lin Biao blir Maos kronprins.

Men den nya alliansen blir inte långlivad. Lin Biao och Chen Boda författar ett manifest där de bl a anklagar Mao för att vilja styra

marsch. 1974-75 utbryter en rad stora strejker i Kina. Wang Hongwen beger sig till Hangchow 1975 för att mana strejkande arbetare till återgång, men misslyckas. Deng lyckas däremot, med arméns benägna bistånd.

När Zhou dör i januari 1976 utnyttjar Mao-fraktionen detta till en kampanj mot Zhous "Fyra moderniseringar" - inom jordbruket, industrin, armén och teknik/vetenskap.

MASSORNA VÄNDER SIG BORT

Vid Ching Mingfesten i början av april uppstår över hela Kina spontana demonstrationer till Zhous minne och för hans politik, samtidigt riktade mot Jiang Qing. I Beijing (Peking) på den Himmelska Fridens torg demonstrerar 100 000 mot maoisterna, som nattetid samlar upp och för bort kransarna till Zhou. De som arresteras döms till hårda straff, arkebusering eller straffarbete i 20 år. Maoisternas försök att starta motdemonstrationer misslyckas. Deng får skulden och avsätts på nytt, men detta var samtidigt maoisternas sista schackdrag. Kontakterna med massorna, som tidigare varit deras främsta vapen, är nu obrukbart sedan massorna vänt dem ryggen. Det gjorde de därför att de ständiga politiska kampanjerna aldrig lämnade folket i fred att bygga upp landet och att det med åren blev allt fler som drabbades av maoisternas kampanjer och teknokratins motkampanjer. Dessutom visade sig maoisterna odugliga att regera genom att deras politik ledde till att ekonomins tillväxttakt mer eller mindre avstannade under 70-talet.

Med Maos värste politiske rival, Deng, ur spel och vid den förres fränfalle trodde Shanghai-radikalerna att de hade ordförandeskapet som i en liten ask. Särskilt som Mao med en tydlig hänsyftning prisat kejsarinnan Lüs övertagande av tronen 195 f kr efter sin makes, Kao Tsus, död.

MASSORNA SLUTER UPP

Men historiens gång är inget spel mellan individer, och teknokratfraktionen arresterar "de fyras gäng" och startar en massiv kampanj mot dem som får ett genuint folkligt stöd.

partiet enas och att dess ledning stärks.

På årsdagen av Zhous död uppstår nya demonstrationer till stöd för hans politik. Dessa spontana manifestationer varar i tio dagar i Beijing. Demonstranterna kräver Dengs återupprättande, amnesti åt de straffade från den Himmelska Fridens torg, hämnd mot de ansvariga i stats- och partiledningen för händelserna i samband med Ching Mingfesten året innan, samt slutligen yttrandefrihet och massornas rätt att själva utse sina ledare (dessa demonstrationer omnämns inte i Hsinua News).

TEKNOKRATIN VID MÅLET

10 månader efter förre ordförandens död och 9 månader efter arresteringen av "de fyras gäng", samlas så äntligen partiets Centralkommitté. Vid denna tidpunkt har Shanghai-radikalernas inflytande reducerats så mycket att man utan risk kan hålla ett CK-möte. För att befästa den nya politiken beslutas att inkalla den 11:e partikongressen. På CK-mötet väljs Deng Xiaoping till vice ordförande, vice regeringschef och vice ordförande i militärkommissionen (den som är nominell ordförande i dessa tre styrelseorgan, Hua Kuofeng, är i jämförelse med Deng en bifigur).

Efter två decenniers politisk kamp står den teknokratiska fraktionen vid målet. Den enda tänkbara smolken i glädjebägaren utgörs av de kinesiska arbetarna och bönderna, som successivt blivit alltmer självständiga. Även om teknokratin och dess allierade inom byråkratin lyckas uppfylla sin målsättning att förvandla Kina till ett modernt samhälle fram till sekelskiftet, och på så sätt lyckas skapa början till ett "konsumtionssamhälle" för de breda lagren, så kan den nya ledningen inte undgå sitt öde. Precis som i Polen, där teknokratin kom till makten vid arbetarupproret 1956, kommer samhällets grundläggande motsättning att tända nya klasstrider.

GL

Kina har ändrat sitt transkriberingssystem från kinesiska tecken till latinska bokstäver. Mao Tse-tung heter fortsättningsvis Mao Zedong, etc. Vi har här använt oss av det nya systemet. I svårtydda fall står de äldre formerna inom parantes.

RÅDSMAKT

Teoretiskt organ för FÖRBUNDET ARBETARMAKT

Nr 1&2 i ny upplaga:

Brytning med "Frihetligheten"
Paris-kommunen.
Kritik av Leninismen
Sex, auktoritet och KFML(r)
Mark, Trotsky och Partiet

PG 87.99 69-4 6:-

Hur d en lydig

Följande "block" av artiklar har producerats av en arbetsgrupp i Stockholm under gemensamma diskussioner. De olika styckena är dock individuellt skrivna, vilket förklarar skillnaderna i "stil". En del är mera teoretiskt, somliga nästan litterärt hållna. Vi tycker inte att "blocket" som helhet förlorat på detta, tvärtom. Eftersom problemen som behandlas går in i varandra, dyker de helt följdriktigt upp under olika artikelrubriker. Det är intressant att se hur samma eller snarlika fenomen kan angripas på flerfaldiga sätt, och vart och ett ge sitt bidrag till en större förståelse för vad det hela handlar om.

Redaktionen

FOSTRAN I FAMILJEN...

Den inre kontrollen grundlägges så tidigt man kan tänka sig - på babystadiet, utifrån en konflikt mellan barnens behov och omvärlden.

Som spädbarn är du helt beroende av dina föräldrar för tillfredställandet av dina behov. Av avgörande betydelse för ditt fortsatta liv, är följdaktligen hur dina föräldrar bemöter dessa behov och önskningar från dej de första levnadsåren.

REPRESSIV UPPFOSTRAN

Arbetarklassens föräldrar är präglade av sin undertryckta ställning i klassamhället och behandlar därmed sina barn efter mer eller mindre medvetna normer från sin egen uppfostran och utifrån sina erfarenheter från arbetslivet. Från sin egen uppväxt har de förvärvat ett synsätt i uppfostran baserat på disciplin, yttre regler och respekt för auktoriteter. Från arbetsplatsen har föräldrarna lärt sig att egenskaper såsom lydnad, ordentlighet, gott uppförande och anpasslighet blir belönade. Behandlingen av de egna barnen blir *repressiv*.

Vad innebär en *repressiv uppfostringsmetod* till skillnad från en icke-repressiv? Den innebär att såväl normerna som sättet på vilket de överförs till största delen är omedvetna både för barn och vuxna. Normerna får därför en tvångsartad verkan, blir stelbenta och svåra att förändra. Viktiga behov undertrycks utan rimlig förklaring. Individerna kommer att i hög grad styras av omedvetna "regler" eftersom hon har dålig kännedom om sig själv.

Arbetarklassen har en latent maktposition i samhället genom sin ställning i produktionen, som ger den ensam möjligheten att förverkliga socialismen.

Klassamhället kommer att bestå bara så länge arbetarna tillåter det. Vad hindrar arbetarna från att ta över den fullständiga kontrollen av sina livsbetingelser, en kollektiv förvaltning av produktionsmedlen? NU 1977!

Vanliga svar på den frågan är t ex bristande klassmedvetande, den borgerliga ideologin, socialdemokraternas reformism, svenska arbetares relativt höga standard, arbetslagstiftningen, frånvaron av ett "riktigt" kommunistiskt parti, fackets pampvälde osv. Vi tycker att vissa av dessa förklaringar är delar av problemet, medan vissa är helt åt skogen. Gemensamt för dem alla, är att de representerar något *yttre* i förhållande till arbetarna. Vi tror då istället att ett stort, knappast alls uppmärksammat, hinder till arbetarnas passivitet, finns *inuti dem själva*. Man kan kalla det DEN INRE KONTROLLEN.

Den inre kontrollen är en mekanism i arbetarens huvud som påverkar honom att "frivilligt" underordna sig förtryckande auktoriteter och hierarkier. Den får honom att förneka sina egna, direkta erfarenheter, ~~missstro sin skapande förmåga, och förlita sig på att andra ska befria honom ur eländet.~~ Den inre kontrollen är en följd av klassamhället och en förutsättning för dess bevarande. Hur uppstår den?

Den repressiva metoden är regel i vårt klassamhälle, den icke-repressiva utgör ett undantag. Det går att skilja på två varianter av den repressiva metoden: *makt-metoden* som i huvudsak tillämpas inom arbetarklassen och *manipulations-metoden* som mestadels används inom mellanskikten. De skiljer sig åt ifråga om *vilka normer* som överförs och *sättet* på vilket det görs.

TRIXANDE MED KÄRLEK - KRAV PÅ LYDNAD

Manipulations-metoden ger ett indirekt, införlivat auktoritetsberoende. Normerna överförs genom att föräldrarna hanterar sin kärlek till barnet på ett beräknande sätt; kärlek som belöning, brist på kärlek som bestraffning. Bestraffningen riktar sig snarare mot barnets avsikt med handlingen än dess konsekvenser. Innehållet i de viktigaste normerna är prestation, självkontroll, självständighet etc. Det införlivade norminnehållet blir mångsidigt men svårt att befria sig ifrån. Föräldrarnas trixande med sin kärlek gör att barnets aggressioner hämmas och riktas inåt.

Makt-metoden utvecklar ett direkt auktoritetsberoende, d v s man prövar inte giltigheten i auktoritetens normer och värderingar. Föräldrarnas maktfullkomliga beteende; öppen aggression, inkonsekvens, hot om eller fysisk bestraffning av följer istället för avsikter, förhindrar ett mångsidigt överförande av normer till barnet. Det förmår bara urskilja en tydlig regel i sitt förhållande till de vuxna: kravet på lydnad, att det lönar sig att underordna sig den mäktigare.

KONFLIKT MELLAN BEHOV - YTTERVÄRLD

Dessa repressiva uppfostringsmetoder formar alltså *den inre kontrollen* av människor, vilken som nämnts får något olika funktion beroende på klasstillhörighet. Men i bägge fallen gäller att denna process ("karaktärsdanandet") sker i en konflikt mellan barnets behov/drifter å ena sidan, och omvärldens sätt att förhålla sig till dem å den andra.

REFERENSLITTERATUR:

- Schneider: Samhället som sjukdom
- Gottschalch m fl: Socialisationsforskning
- Reich: Psykoanalys och marxism
- Brinton: Politikens irrationalitet
- Katz: Familjen under senkapitalismen
- Freire: Pedagogik för förtryckta
- " -: Kulturell kamp för frihet
- I. Illich: Samhälle utan skola
- Tidskriften KRUT nr 1 (kritisk utbildningstidskrift)
- Margnér: Medveten människa

u blir arbetare

... SEN SKOLAN...

Tänk dej att du sitter i klassrummet igen! Vad rör sig inom dej? Många - alltför många - får säkert en obehaglig känsla i maggropen. Får önskar sig tillbaka till skoltiden. Hur mycket kommer du ihåg av vad du lärde dej i matte, engelska, geografi, samhällskunskap osv? Inte så mycket, antar jag. Varför finns det så mycket obehagligt kring skolan, klassrumssituationen och lärarna? Ja, orsakerna är inte exakt desamma för alla kanske, men jag ska försöka sätta fingret på några av dem.

Det man kanske först och främst kommer ihåg som pressande är nog alla krav att göra bra ifrån sig på skrivningarna. Hetsen innan, tystnaden i skrivsalen och så dessa frågor på papperet framför dej. Sen kommer nästa obehag - ute i korridoren efter skrivningen. Kamraterna går igenom frågorna tillsammans och du upptäcker alla felen, eller du springer fortast möjligt därifrån för att slippa höra alla "om", "men" och "kanske". Fanns det förresten inte lite skadeglädje i rösten hos kompiserna, som svarat rätt på den fråga som du missat? Hur var det egentligen med kamratandan? Den fungerade säkert utanför skolan, men när du var där skulle du ju faktiskt konkurrera med kompisarna. Ville du hjälpa någon under lektionerna eller på

skrivningarna så kallades det för osolidariskt. Mot vilka? Mot de andra i klassen sas det, lika för alla skulle det vara! Var det det? Och var det inte istället fråga om att vara solidarisk mot själva skolsystemet, som representerades av läraren? Man skulle hela tiden prestera i riktning elev - lärare. Aldrig elev - elev.

DIMRIDÅER

Ibland protesterade man kanske mot alla skrivningar och pressade krav, men det var alltid några elever som ställde upp på kraven, som struntade i majoritetens protester. Ja, det är sannerligen inte lätt att vara solidarisk i ett skolsystem som är uppbyggt på konkurrens och självhävande! Någon kanske säger att det är mindre konkurrens i dagens skola med allt grupparbete och muntliga diskussioner istället för skriftliga prov. Jag påstår att det är likadant idag eller kanske värre. Idag kan bara vissa få ut höga betyg. Det finns bara ett fåtal 5:or och 4:or att dela ut. Blir inte konkurrensen värre då? Jamen, grupparbetet då? Visst är det bra att träna sig i att samarbeta med andra, men saboteras inte ett verkligt kollektivt arbete när man ändå ska bedömas och värderas individuellt? Jag skulle vilja påstå att det på sätt och vis är sämre ställt i dagens skola, just därför att man

från utbildningsdepartement och skolöverstyrelse sprider dimridåer över de verkliga förhållandena genom att tala en massa om demokrati och kollektivt arbete i skolan.

FÅNGAR I SYSTEMET

Minns du dina lärare? Säkert kommer du ihåg många av dem av olika orsaker - bra eller dåliga. Men de hade alla något gemensamt - de var självklara auktoriteter! Med det menar jag inte att de var öppet auktoritära. Det är inte nödvändigt för att visa sin makt. Makten att bedöma dina prestationer, makten att visa ut dej ur klassrummet, makten att inte låtsas se dej, makten att göra dej löjlig inför dina kamrater, makten att sätta anmärkning, makten att ge dej privilegier m m. Detta påstår jag inte för att slå ner på lärarna. Det är inte så mycket fråga om "bra" eller "dåliga" lärare. Dom är själva fångar i systemet, som är hierarkiskt och tillslutet. Oavsett vilka demokratiska värderingar läraren lär ut, så blir eleven *samtidigt* utsatt för ett auktoritärt tänkande som förmodligen präglar dom mycket mer. Detta "tänkande" pågår enträget från första klass till sista och framgår inte särskilt tydligt vare sig för lärare eller elev. Det är bl a därför som det är så förrädiskt och farligt. Jag ska försöka beskriva vad jag menar...

SPONTANITETEN HÄMMAS

Du kanske tillhörde någon av dessa kategorier: Den som lärde sig *låtsas* att han/hon följde med i undervisningen, som stint tittade ner i boken men samtidigt hade tankarna på annat håll, eller som under skydd av läroboken läste något intressantare, den som lärde sig hur läraren ville ha frågorna besvarade, vad som gjorde läraren arg, vad han gillade osv, den som gav tusan i alltihop och som läraren så småningom "glömde bort", den som genom sin uppstudsighet fick sänkt i ordning och uppförande, den som kanske blev förflyttad till OBS-klinik, läsklass eller liknande? Det som faktiskt mäts i skolan är din förmåga till anpassning genom tålmod eller för en del resignation. Skolan lär ut "det rätta sättet att tänka", att tala, den rätta aktiviteten - dvs den inom ramen för undervisningen. Du får också lära dig att vänta på din tur, hejda dina spontana reaktioner. Var det inte så att läraren hela tiden hade initiativet i och "naturligtvis" ansvaret för undervisningen - vad som skulle undervisas i och på vilket sätt den skulle utformas? Allt skulle alltså göras på det sätt som läraren fann bäst. På vilket sätt uppmuntrades *din* kreativitet, initiativförmåga, ansvars känsla, förmåga att ge dina kamrater stöd mm? Fick du förresten någon *möjlighet* att försöka göra något vettigt av såna värdefulla delar? Vad innebär detta för dig som vuxen?

"ANPASSA NÄRINGS-LIVET"

Det är viktigt att komma ihåg att den stora majoriteten lärare kommer från en medelklassmiljö och genom sitt uppträdande och språk

lär ut medelklassvärderingar. De flesta barn i grundskolan är arbetarbarn med annat språk och värderingar än vad läraren och läroböckerna har. Innebär inte detta att avståndet och främlingskapet inför sitt eget liv, sin egen miljö ökar? Allt fagert tal om allas lika möjlighet till utbildning och arbete - innebär det inte att myten om "lyftet" sprider sig? - "Jag ska ha det bättre än mina föräldrar, renare jobb, bättre betalt". Några kanske menar att om de ska jobba, så ska de göra det för sig själva - drömmen att bli egen företagare. Några börjar så småningom drömma om den stora vinsten på tipset. Tänk om skolan istället lärde arbetarklassens barn att vara solidariska mot sitt eget ursprung, lärde dem kämpa, lärde dem att vara verkligt kritiska - inte påstått objektiva - lärde dem ta vara på och utveckla sina erfarenheter?! Ja, naturligtvis är det omöjligt i dagens skola, för som Jonas Orring uttryckte saken: "För skolan, som har att i sin mån svara för utbildning och uppfostran av ungdomen, måste det /.../ bli en viktig uppgift, kanske en av dess allra viktigaste, att ge eleverna den beredskap som behövs för att samhället med bibehållen social jämvikt och utan friktioner och störningar skall kunna successivt anpassa näringsliv och samhällsstruktur efter utvecklingen". (J. Orring: "Skolan i Sverige", Utbildningsförlaget, 1970, sid 21).

DOLDA VÄRDERINGAR

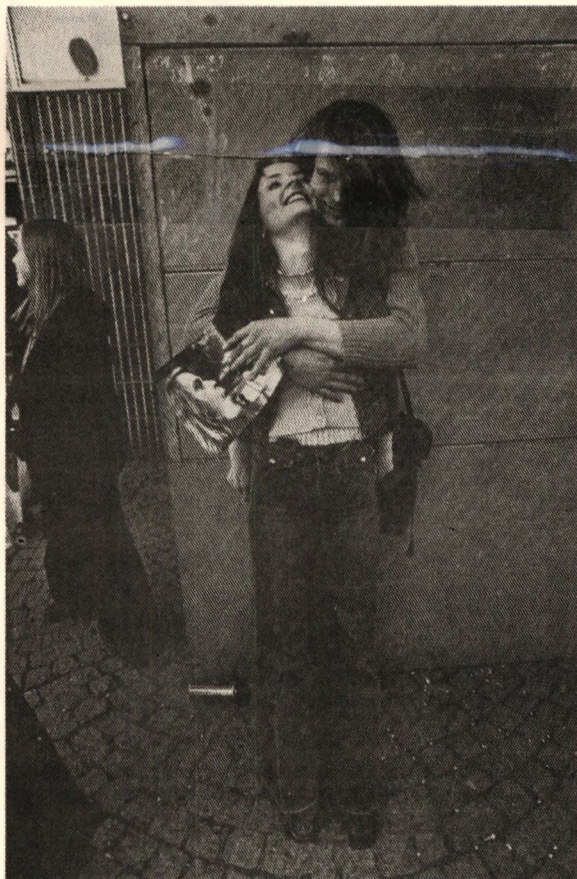
Eftersom skolan kommer in så tidigt i våra liv, så har den stora möjligheter att forma oss. När man kritiserar skolans uppfostrande roll, har man oftast riktat in kritiken mot borgerliga värderingar som sprids via läroböcker eller mot konkurrensen främst uttryckt i betygsskalor. Men det finns så många oskrivna regler i undervisningen och själva skolsystemet, som genom sin blotta existens inpräntar i sig ett bestämt förhållningssätt. Dessa "självklarheter" har blivit så självklara även för många kritiker att de nästan aldrig kommer upp till diskussion. Inte ens läraren är alltid medveten om dem. Ta t ex språket! Läraren har oftast mycket lätt att uttrycka sig verbalt och är förmodligen inte lika accepterad i sin attityd till andra uttryckssätt eller ett annat språk än det som används inom hans/hennes egna sociala umgängeskrets. Betyder inte det att barnen så småningom lär sig att ett visst sätt att uttrycka sig ger pluspoäng och andra ger minuspoäng? Vad är det som säger att lärarens språk är bättre än elevens? Inget naturligtvis! Ibland sägs det att barn från arbetarhem ofta har ett torftigt språk. Språket kanske inte innehåller så många ord och nyanser, men det är ett ändamålsenligt språk! Finns inte risken att skolan, i och med att den förmedlar ett "förfinat" språk, också därmed säger att en viss social miljö är finare och mer eftersträvsvärd än en annan?

Eleverna strävar givetvis efter att få lärarens beröm - inte sina kamraters. Det innebär att allt man gör skall spegla lärarens uppfattning. På det viset kommer lärarens auktoritet aldrig att ifrågasättas. Det är så självklart att lärarens bedömning av mig är mer värd än kompisarnas, för det är ju läraren som har makten! Under en viss utveckling i barnets liv kommer dock kompisarnas bedömning in och då kommer också konflikten. Vem ska man tro? Läraren eller kompiserna? Balansgången är svår. Väljer du kompisarna, så

du fick hjälp av kamraten, men vad betyder det när den upplevelsen du har kvar är den av ett misslyckande både inför läraren och dina kamrater? Hur många av oss känner sig inte hämmade som vuxna för att vi anser att vi inte kan uttrycka oss, för att vi inte vågar prata i större församlingar, för att vi trots vår medvetenhet känner någon sorts rädsla och otäck "respekt" inför auktoriteter och personer med makt? Den osynlige läraren finns där för att bedöma dina insatser.

UTRYMME INOM RAMEN?

Många lärare gör säkert allt vad de kan för att motverka mycket av individualism, konkurrens och annat jag tagit upp. Men deras uppgift är sannerligen inte lätt. Dels för att de själva är offer för samma utbildningssystem, dels för att de är så begränsade av läroplan, klasstorlek, läromedel och själva ingår i ett strängt hierarkiskt system. Någon verkligt demokratisk skola kan vi naturligtvis inte få inom ramen för vårt samhällssystem. Men jag tror att man kan komma en bit genom att öppet erkänna maktförhållandena i skolan men därför inte ta dem som självklara och som en förutsättning för att skolan över huvudtaget ska fungera, att man inte ser elevernas frihet i motsättning till sin egen. Dessutom finns det säkerligen fortfarande utrymmen som inte helt kontrolleras av den borgerliga staten. Utrymmen som kanske skulle gå att utnyttja för att lyfta fram elevernas egna erfarenheter, att lyfta in verkligheten utanför skolan.....?

resulterar det inte sällan i någon form av bestraffning från skolans sida, i skolan lär man sig alltså opportunist. Så här vill läraren ha mig - så här vill kompisarna ha mig. Det gäller att hålla masken. Der är väl ungefär under samma period som utstötningen av vissa elever kommer in i bilden. Det är visserligen en process under lång tid, men nu får den direkta effekter: skolb, specialundervisning, läsklinik och annat.

DEN OSYNLIGE LÄRAREN

Kommer du ihåg hur du kände dig när du stod framme vid svarta tavlan för att lösa en uppgift och det plötsligt stod stilla i skallen? Till slut får någon annan elev lösa uppgiften. Ditt misslyckande betyder att någon annan lyckas. Kanske uttryckte läraren det som om

Läs **RÖDA FARAN-**
REVOLUTIONÄR TIDNING
UTGIVEN VID JAKOBSBERGS
UTBILDNINGSFABRIK.

NYTT nr (4/77) ute

Handlar om:

- PEDAGOGIK - {traditionell och frigörande}
- EN UNDERSÖKNING OM HUR UNDERVISNINGEN GÅR TILL
- PLANEKONOMI och ARBETAR-RÅD.

Sänd till pg 590518-0153
7:- i porto + 75 öre per blaska

... VIDARE TILL PRODUKTIONEN

PERSONLIGHETENS UNDERKUVANDE

Mycket av det som händer i arbetslivet förutsätter en i förväg anpassningsbar människa. Där befästs också underkuvandet av personligheten. Avsaknanden av självkänsla, passivitet, underkastelse under auktoriteter, oförmågan att bestämma över sitt eget öde, möjligheten att välja inom begränsade ramar, oförmågan att inse att VI kan nå något annat än ett ensam-ledset-skräckfyllt liv bestämt av, för oss, främmande intressen. Det är några av de egenskaper som varan-människan präglas av i uppfostrans löpande band: familjemiljö-dagis-skola-fritid. Samtidigt som vi får höra och drömma om att det är precis tvärtom. Och när verkligheten är för hård för att drömmen ska fortbestå finns reparationsverkstäder för varan-människan: vård-omskolning-arbetsläger-fosterhem-anstalter av olika slag, men de har ändå alltid samma funktion: att besluta om din kvarstående förmåga att arbeta och konsumera. Som förtidspensionär kvarstår i alla fall din roll som konsument.

MAKTLÖSHETEN

När vi efter vår uppväxt och indoktrineringsperiod slutligen har accepterat att den naturligaste saken i världen är att sälja vår förmåga att skapa varor i utbyte mot en papperslapp, med vilken vi får köpa en nitritbehandlad falukorv, vad händer då?

Utanför oss och utan att vi kan påverka det finns en massa hus med skorstenar, där man säger att nationens välfärd produceras, dvs vår egen. Fabrikerna finns här och saknas där. Och välfärdens lydige medborgare slåss så in i helvete för att kunna vara en av de utvalda som får(?) bygga upp sin tillvaro på en plats där det ryker ur en fabriksskorsten. En slags främmande allomfattande makt bestämmer över lokaliseringen, över verksamhetens inriktning, över lönsamheten (dvs över om du ska vara arbetslös eller inte, om du ska kunna umgås med familjen eller inte, över dina bostadsmöjligheter, över dina vänskapsförbindelser, om vad du och jag behöver(!), över vad jag ska ha och måste ha, om vår rätt att leva i trygghet, äta och gå på bio - det är samma allomfattande makt som bestämmer om det du producerar behövs eller inte, inte beroende på om det finns mänskliga behov för det, utan beroende på om det finns pengar för att köpa varan. Din välfärd är alltså lika med en ständig underkastelse och omyndigförklaring. Fabrikerna byggs upp för nationens välfärd och sysselsättning heter det (tack och lov att de är snälla och uppfattar att det ligger i den mänskliga naturen att vara sysselsatt - så länge det passar dem). Konstigt nog, så händer det allt oftare i dessa dagar att de också lägger ner fabriker pga nationens välfärd (dvs vår egen). Detta samtidigt som de för att lugna oss (!?) skyller på den internationella krisen som de själva är med om att skapa. Vår internationella kris är en annan. Den svenske arbetaren slutar att tillverka skjortor och kastas in i en fruktansvärd osäkerhet därför att i DERAS internationella kris finns ingen brist på skjortor - samtidigt som den halvnakne etiopiern fortsätter att gå klädd i trasor!

MELLANSTATIONERNA

Men allting är inte så enkelt. Mellan oss och de efterlängtnade fabrikerna finns ett nät som måste passeras. Du ska bevisa gång på gång att du är en riktig/lydig arbetare och medborgare (om du vill få (?) rätten att äta

och sova någorlunda lugn). Du går igenom skolan, vars utbildning är beroende av kapitalisternas sysselsättningsbehov, och det intresse/inriktning de för ögonblicket har. När du någorlunda står på fötterna och är anpassad till ditt yrke, kan dom när som helst påtvinga dig arbetslöshet eller omskolning. Inte som resultat av deras profitjakt utan pga något så främmande som Konjunkturen, säger de. Och du anpassar dig lydigt till "konjunkturen" och tackar för hjälpen som gör att konjunkturen (deras fickor) säkerligen kommer att må bättre av ditt ökade elände. Vårt elände är våra aktier i deras konjunktur. När du slutligen blir rubbad i din balans är de så snälla att de "ger" dig bl a en plats i arbetsvärden som du ska vara tacksam för (de varor som inte är så lönsamma för privatkapitalet men som ändå behövs, produceras då i de statliga arbetslägren. Dessutom är du inte arbetslös under tiden som du är i arbetsvärden och du har iallafall någonting att förlora, något som dämpar viljan till bråkmakeri).

Du ska gå igenom arbetsförmedlingen. Ängstladdad, liten och maktlös utan någon rätt till beslut över ditt eget öde kommer du till AF. AF:s funktion är bl a att omplacera arbetskraft så fort som möjligt (dvs tillgodose fabriksägarens behov i produktionen och ge dig köpkraft som håller igång nationens välfärd och dämpar missnöje). Och tack snälla ni som ger mig möjligheten att utöva min rätt att överleva! Produkterna som arbetaren tillverkar översätts i höga profiler åt fabriksägare och några papperslappar åt producenten. Med dem i händerna skyndar sig arbetaren till kassörskorna. I utbyte får han det som han och hans klass själv har producerat under en kedja av förödmjukelser. Dvs det som stals ifrån honom under grymma omständigheter (produkterna), köper arbetaren glatt och lydigt tillbaka från arbetsköparen och för ett högre pris.

Hela det här grova spelet förutsätter en redan i förväg underkastad och kuvad mentalitet, ett accepterande av det som anses självklart,

en maktlöshet och ett individuellt medvetande (lika med att klara sig själv), i motsats till mäktig gemenskap i intressen och behov, grunden till ett kollektivt medvetande och handlande.

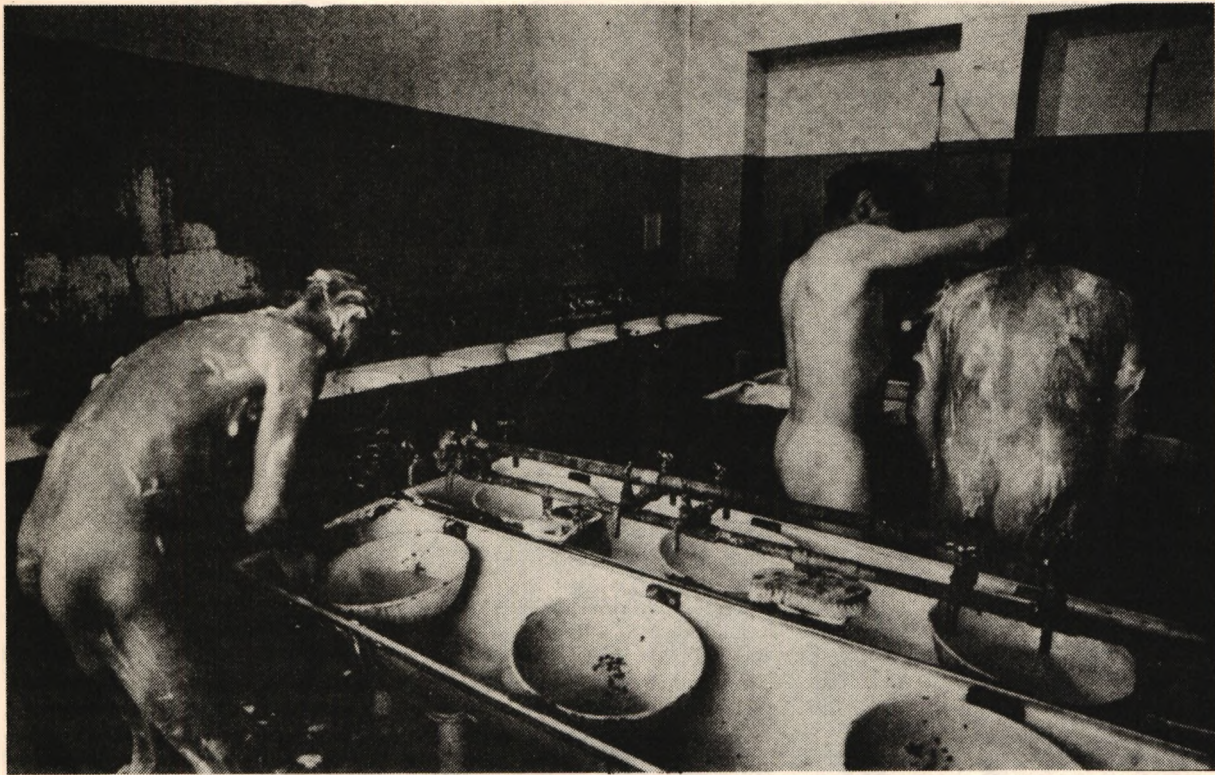
Vi trampas ner, avskiljs genom att behålla ångest, osäkerhet, främlingsskap, tävlingskrav, rädsla etc i ensamhet och hemlighet. Djupt inne i vår förvirring accepterar vi som en självklarhet att vi som individer krossas. Detta bär vi på, men talar inte om. En självklarhet som betyder att du och jag är dåliga medborgare. Dåliga eftersom vi går under. Vi går omkring belastade med skuld-känslor och övertygade om att felet är JAG. Skuld-känslor bl a mot någonting så främmande som samhället (varje medborgare i nödsituation vet att samhället egentligen skiter i honom helt och hållet). I samma stund som du slutar att vara producent, blir samhället ett begrepp som icke omfattar dig.

Vår underkastelse och vår maktlöshet är så självklar (?) att det finns en hel svärm av ett alldeles speciellt slags fabriker, anorlunda fabriker, som tar hand om skilsmässor, alkoholism, narkomani etc... Våra nervösa besvär är så naturliga (lönsamma) att de tom är en institutionaliserad del av systemet, de är ett stort fält för investeringar och har en nyckelställning i det som kallas sysselsättningspolitik (se antalet sysselsatta inom vården, i läkemedelsindustrin etc).

I SJÄLVA PRODUKTIONEN

I verkstaden deltar vi i någonting som redan har bestämts i namn av våra intressen, men som är helt främmande för oss. Du vet inget om företagets vinster, om vinstens fördelning, om investeringskvoten, om profitkvoten, ej heller om investeringsbehovet eller om nationens-världens behov av de framställda produkterna. Du har ingen aning om energiförbrukning, om alternativa produktionsformer,

om den miljöförstöring som företaget orsakar eller om gifter och andra medel som du använder med risk för ditt och andras liv och hälsa. Fabriksägaren är alltså din och livets trollkarl. Ditt liv kommer att präglas och bestämmas av en *ensidig rörelse*. De tom försöker få dig att hjälpa till för att rörelsen ska bli mera produktiv, mera "trivsamt" (?), åt vänster eller åt höger. Det här kallar de för *medbestämmande*, vilket ska förstås dig att bättre uppskatta din skruv som du själv nu är med om att utforma. Allting som betingar, som genomsyrar ditt elände fortsätter orubbat, okänt, främmande. Men nu - vilket hyckleri och vilken lyx: Du själv ska få vara med och bestämma, fixa och bädda för alla stunder av ditt elände. Du själv är utsedd till din egen begravningsentreprenör. Och helst genom belöningar ska de uppmana oss att tävla med varandra för att få fram den duktigaste i att utforma skiten. De som pallar med detta, dvs de duktigaste i dynghögen, ska tjäna som mönster för normaliteten. Det är de som klarar de omänskliga rytmerna, som sätter upp egenskaperna som krävs av våra arbetsföra/arbetslösa bröder. Vi, de goda lydiska medborgarna, är också de avgörande elementen i "utslagningen" av många kamrater (Klart att det finns vissa fördelar - under den tid som en general behöver sina arméer är han själv den förste att vidta åtgärder för att soldaterna ska kunna slåss).

DISKJOBB KRÄVER SNART MER UTBILDNING

Du *delegerar* avgörandet, beslutet om ditt livs innebörd och rytm, om din sömn, om din fritids rytm, om ditt äktenskap...åt direktören och...*facket*. Fackets roll är att övertyga och försäkra dig om det ljuva i smulorna. "Problemet (1977) var inte levnadsstandardssänkning, utan att sätta en gräns för sänkningen" (Gunnar Nilsson, LO). Alltså, kamrater, vi ska inte kämpa för att ta oss ur skiten utan för att sätta en gräns på skitens berg, som borgarna vill ska rasa över oss. Vi ska göra det för nationens bästa (vems fan är nationen?). Vi ska göra det för att bevisa att vi är samhällets vänner. (Vad fan är det här för samhälle, som jag är medlem av, som för sitt bästa kräver mitt sämsta?)

Det krävs ifrån dig en *specialisering* som inte endast skiljer dig ifrån slutproduktens form, innehåll och funktion utan också skiljer dig ifrån dina kamrater på arbetsplatsen. Den hierarkiska-patriarkaliska strukturen som råder i det borgerliga samhället med maktfördelning på olika specialiserade nivåer införlivas inom själva arbetarklassens led, som i sin helhet är offer och utgör

bas för systemet. *Splittringen* uppstår mellan de som är högst upp och längst ner på skitens skala. Fördomsfull avsky mot vissa kategorier råder i arbetarklassens medvetande när egentligen skiljelinjen består i storleken av den smula som du får. Och den eventuella stolthet du känner över den specialiserade uppgift du utför, är det endast borgaren som tackar dig för med sina firmafester vid högkonjunktur. Med den teknologiska utvecklingen börjar även dina specialiserade färdigheter bli överflödiga och diskjobb kräver snart mer utbildning.

DIN TID FINNS INTE

Dina relationer på arbetsplatsen är en relation till maskinen och alltmer till en del av maskinen. Större och större distans skapas mellan dig och dina närmaste kamrater i kedjan. Han kan vara alkis, sjukskriven eller död, utan att du ens märker det. Det kan t o m hända att du tycker att det är bra att han försvinner i all tysthet, annars skulle ångesten över ditt eget öde kunna väckas till liv. *Solidaritet* som grundas på kännedom om gemensamma behov/intressen bryts ned. Det enda som återstår är kännedom om din egen maskin och meningslösheten. Misstänksamheten återstår mot allting som rör sig omkring dig och som du inte ska känna till - d v s dina kamrater i samma sits som du. Du har ingen *kontroll* över produktionsmomenten, över den tillverkade produkten, inte ens över riktiga mänskliga behov som egentligen skulle diktera din aktivitet.

Din *isolering* är fruktansvärd och som kompensation söker du flykt i den ömtåliga familjens enhet i en bestämd och beställd fritid. Den stora unika möjligheten att förändra din isolering 8-10 tim/dag, till en stor kollektiv handling, berövas dig och du deltar i berövandet. Självkänslan och skapandet ersätts med självunderkastelse och tävlan med hela den arbetsföra befolkningen för att få sitta framför den heliga skruven. *Din tid och dina kontaktbehov* finns inte, så lyder den outtalade överenskommelsen. T o m när du arbetar i grupp är allting utformat på ett sätt som inte endast är frågan om kontaktlöshet utan också att vi är polisbefäl och vakter för varandra och oss själva. Du är inte ansvarig inför gruppen för någon frivillig skapande, kollektiv aktivitet. Du är ansvarig för gruppens produktivitet och rytm. D v s du är tvingad till att bidra med hela din förmåga till att gruppens slaveri smidigt rullar inför det löpande bandet.

RÄTTEN ATT HA RÄTT

Den vite mannens teknokratiska hälsovård har sitt eget speciella rättstänkande. Om en patient råkar dödas av den vård han eller hon består med, kan de efterlevande begära ersättning för det inträffade. Om det verkligen kan bevisas att själva "vården" varit dödande utgår också ersättning - ett system som trots allt är internationellt unikt i sin rättsskaffenhet.

Så långt är allt tämligen gott och väl. Men att en rättighet är lagfäst betyder inte automatiskt att den samtidigt är självklar. Även om det svenska samhällets sjukvårdssystem efter oerhörda kvidande kan erkänna att fel begåtts, kan en del rättmätiga klagomål elimineras genom att besvärprocessen och formerna för ersättningsanspråk görs till ett outhärdligt spektakel för de efterlevande.

För två år sedan avled en 62-årig metallarbetare i Skåne av de skador han fått av en kontraströntgen ett antal år tidigare. Efter två års nervpåfrestande korresponderande beslöt sig socialdepartementet för att värdera den döde arbetaren till 25.000 kr, vilket belopp utbetalades till hans änka och efterlevande minderåriga dotter.

I denna ersättningsprocess ingick följande tjänstvilliga knep och finter från de sjukvårdande myndigheternas sida:

- man underlät att uppges den instans till vilken ersättningsanspråken skulle riktas

- fem olika jurister anställda vid sjukvårdande instanser underlät vid fem olika tillfällen att informera de efterlevande om deras rättigheter att ställa ersättningsanspråk

- samtliga fem jurister underlät även att informera de efterlevande om att det redan fanns prejudikat i fall med skador av kontraströntgen och att liknande ärenden behandlats och beviljats ersättning till fem personer sedan 1962

- vid beräkningen av ersättningsbeloppet beslöt sig finansdepartementet och socialdepartementet gemensamt för, att metallarbetaren i fråga under *alla* omständigheter ändå skulle avlidit 1975. Ersättningen omfattade därför enbart skillnaden mellan sjukersättning och normal arbetsinkomst fram till dess. Att familjen förlorade sin försörjare minst 13 år för tidigt (om man räknar efter medellivslängd) var ett argument som inte ens besvarades.

- som ytterligare påbröd lades det mesta av bevisbördan och ansvaret för utredningsarbetet på de efterlevande. D v s, de efterlevande fick parallellt med begravning, bouppteckning och andra uppsplitande åtgärder serva utredande instans med införskaffandet av läkarintyg, sjukkaskekvitton, inkomstuppgifter etc. (Telefonkostnaderna för enbart denna del av "ärendet" uppgick till 1.000 kr.)

Kort sagt, rätten till ersättning vid fel begångna av de svenska sjukvårdssystemet kräver nerver av stål, ett hjärta av sten, en utbildning som i det närmaste motsvarar en jurand och ett tålamod och en envishet som är helt utan gräns. Om man besitter dessa egenskaper, "tillåts" man att kämpa för sina allmänna medborgerliga rättigheter i den vite mannens svenska samhälle.

Metallarbetarens dotter

ÄR FACKET, KONSUM M.F. FÖR EN FÖRÄNDRING OCH SJÄLVSTÄNDIGT TÄNKANDE?

Går inte allt det här att förändra då? Går det inte att göra nåt åt situationen på arbetsplatserna eller där vi bor, så att det här mönstret, som vi alla i grunden vantrivs med, går att bryta? Jovisst, men hur det ska gå till är en svårare fråga.

Vi har ju facket och hyresgästföreningen till att börja med. Vi kan väl titta på dom organisationerna och se i vad mån dom bidrar till

är ombudsmän som anställts av förbundsstyrelsen som i sin tur väljs av kongressen, vars representanter i sin tur väljs av ett avdelningsmöte med flera års mellanrum, som jag inte har rätt att närvara på.

VET BÄST

Det är bara styrelsen och de som stödjer styrelsen som blir valda, och skulle några som gått på offensiv mot styrelsen bli valda, så skickas styrelsen på kurser för att i fortsättningen kunna dribbla bort alla oppositionella. Och det brukar dom också lyckas med förr eller senare. Så ska man kunna kämpa för sin rätt och påverka sina egna förhållanden så ska man kunna snacka och lägga ut texten ordentligt, man ska ha dom rätta åsikterna och kunna buga för överheten i facket, för jävligt snart får man lära sig att det är dom som vet bäst!

Så var det hemma: Farsan och morsan visste bäst. Likadant i skolan: Där var det läraren och rektorn. Och på jobbet: Facket och ba-

sant det jag säger, fast folk är för rädda för att fatta det. Folk är så vana att buga och bocka och ha nån som bestämmer över sej så att det är knappt man tror att det är sant.

KNULLA - EN ARBETSMILJÖFRÅGA

Det finns ju annat som man inte heller kan prata om. Allt är så uppdelat. I facket ska man prata om jobbet, om anställningsförhållanden, om arbetsmiljön och annat som hör ihop med jobbet. I hyresgästföreningen ska man prata om bostadsmiljön och om reparationer och hyror. I Konsum ska man prata om... Konsum. Det blir så snävt, så begränsat.

Har du hört någon som stått upp på ett fackmöte och sagt att..."fan, det här är ju så slitigt att man inte orkar knulla med gumman mer än en gång i veckan!" Eller..."jag pallar inte med att vara mänska när jag kommer hem efter jobbet. Ungarna stimmar och

Bestjäl oss och kalla det nationalekonomi.
Gör oss hemlösa och kalla det regionplanering.
Förnedra oss och kalla det socialvård.
Gör oss galna och kalla det mentalhygien.
Förgifta oss och kalla det miljövård.
Söv ner oss och kalla det konsumtionsideologi.
Gör oss arbetslösa och kalla det rationalisering.
Vilseled oss och kalla det reklam.
Sälj våra kroppar och kalla det sexuell frihet.
Bedra oss och kalla det inkomstpolitik.
Förtingliga oss och kalla det levnadsstandard.
Håna vårt arbete och kalla det förtidspension.
Ljug för oss och kalla det ordets frihet.
Förtryck oss och kalla det demokrati.

Ur Claes Anderssons "Rumskamrater"

att göra oss till självständigt tänkande och kännande människor!

DEMOKRATI?

Har du varit på ett fackmöte eller på hyresgästföreningens årsmöten nån gång? Har du suttit bland kanske hundra andra och varit med om att välja en mötesordförande och en sekreterare som du inte vet vem det är, kanske aldrig sett förut? Dom har säkert varit aktiva i styrelsen i flera år och känner väl till de frågor som ska beslutas om, men vad vet du om vad de verkligen tycker eller uträttar?

De blir valda av slentrian väldigt ofta, dels av människor som känner dom och har samma politiska färg, dels av människor som inte är så nogräknade eller är för osäkra för att våga fråga. Har du hört någon som vågat fråga dem som väljs om var de står i olika frågor? Jag har varit med om det en gång och de som blev tillfrågade blev så förolämpade över att de inte hade "förtroende" att de avsåde sig uppdraget!

För hela den så kallade demokratin går ut på att man ska kunna välja, men välja människor som man inte känner eller bara känner lite grand, och dessa ska sedan sköta om saker som är livsviktiga för dej och mej och oss alla; som t ex våra arbetsförhållanden, våra löner, hur vi ska bo och vad vi ska betala för det!

Inte har jag någonsin varit med om att välja dom som ska förhandla om min lön, utan det

sen vet bäst och fan ta dej om du sticker upp för då kan du ta ditt pick och pack och dunsta!

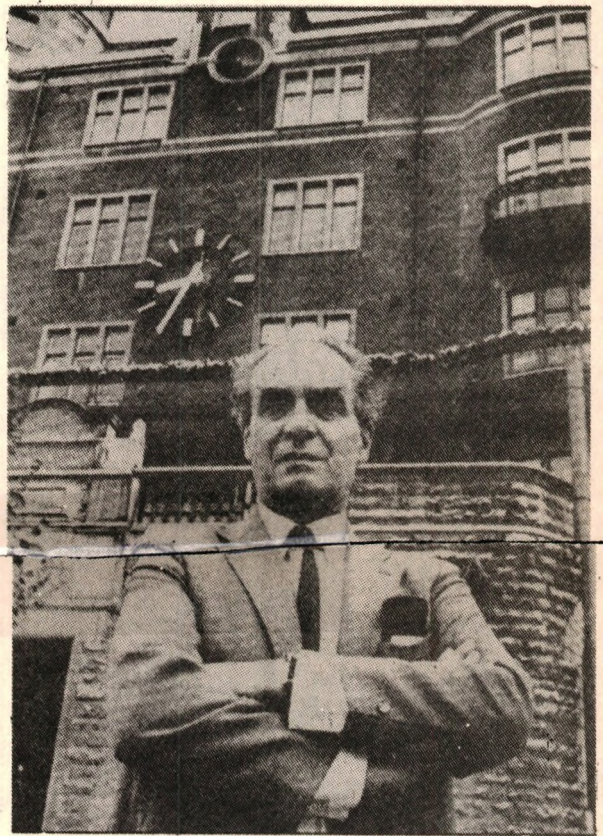
ANSVAR PÅ VÅRA VILLKOR

Men jag blir så förbannad, för det är ju faktiskt jag som vet bäst! Det är ju jag som jobbar och sliter, det är ju jag som vet vad allting kostar, det är ju jag och såna som mej som borde få bestämma över mitt liv, och inte andra som inte vet nåt om mej, som egentligen skiter i mej och istället går andras ärenden! Samhällsekonomiska hänsyn brukar det heta i avtalsrörelsen när dom skriver under ett dåligt avtal, men är inte jag samhällsekonomisk kanske? Vad skulle dom ta sig till om jag och andra samhällsekonomiska människor la av med att jobba? Om vi skulle gå i strejk? Dom som tycker att vi arbetare inte är värda att få ansvar för våra jobb eller för våra livsvillkor överhuvudtaget, utan att andra måste sköta det åt oss, dom skulle få se på fan! Visst skulle man kanske behöva lära sig ett och annat, men ansvar, det kan vi nog ta, bara vi får chansen. Och om det sker på våra villkor!

Skulle jag säga det här i facket, så satte dom väl i halsen och kallade mej jävla kommunist. Jag skulle aldrig bli vald till nåt förtroendeuppdrag, och om jag stod på mej skulle dom vilja sparka ut mej. Andra, som kallar sej kommunister, dom skulle bli rädda och tycka att jag gick för långt. Men det är ju

jag bara ryter..." Nä, det har du nog inte, för det hör inte dit. Eller snarare finns det en outtalad lag som säger att sån snackar man inte om, och nån facklig fråga är det absolut inte. MEN DET HÖR VISST DIT! Jag vill påstå att det i allra högsta grad är en ARBETSMILJÖFRÅGA!

(Alla såna problem som egentligen hör ihop med jobbet och med hur slut man blir av att inte orka vara mänska, det ska man på sin höjd prata med en doktor om, ifall det blir allvarliga problem av det. För det är *privatlivet*, och det hör i alla fall inte ihop med jobbet, får man lära sig. Har man problem så är man lite sjuk, och kanske försöker supa bort det. Och då kopplas VÄRDEN in, man blir ett fall, en klient, man får piller av doktorn eller i bästa fall ett samtal med kuratorn, och luras att se orsakerna hos sig själv. Fast innerst inne vet man ju att om jobbet vore lite mänskligare, så hade man kanske orkat med. Men varken kuratorn eller doktorn säger till dej: "Försök få dina arbetskompisar att ställa upp för att få en ändring av arbetsförhållandena." Skulle dom säga det så skulle dom ju förlo- ra sina jobb, för dom lever på att ditt privatliv och dina problem är dina privata problem.)

Dörren öppnades och Wolf kom in.

-Så du kom igenom iallafall, sa jag. Nå, fick du reda på nåt?

-Ja. Nu vet vi att det inte finns någon regering längre.

-Ihjälslägna?

-Jag vet inte, skulle tro det. Hur som helst har packet hissat sin gråa flagga på residenset. Och fönsterrutorna är utslagna.

-Du försökte inte ropa?

-Nej för fan. Det var på håret att dom fick fatt på mig ändå. En av dedär patrullerna de har gick och nosade överallt som blodhundar. Jag fick rulla mig i en askhög för att få bort lukten.

-Ganska intressant fenomen egentligen, vände sig Meadowlands från sitt skrivbord. Dom lär kunna känna lukten från en vit man på femtio meters håll. Har något med kosten att göra. Vi äter animaliska födoämnen. Det känner dom.

-Sista sträckan fick jag smyga som en indian. Dom står ju i klasar här utanför. Sen fick dom korn på mej och jag fick springa som en galning. Dom kastade sten och järnbitar efter mej.

-Ja, jag såg det, kom det från Barry vid fönstret. Dom är träffsäkra.

-...och det är jag också, tillade han och fingrade på sin maskinpistol.

-Du kunde väl ha knäppt några, klagade Wolf. När du såg att dom jagade mej. Jag fick närapå en tegelsten i huvudet.

Barry skrattade.

-Ser du, det bryr dom sig inte om. Dom är precis som Kamikaze-piloter, saknar dödsrädd. Måste vara något gemensamt i uppfostran.

-Vit man rädd, gul man modig, nynnade Meadowlands sorglöst för sig själv.

Jag gick fram till fönstret och ställde mig bredvid Barry. Häruppiifrån såg de ut som en myrstack, folkhopan dämre. I sina gråa kläder, tynga, väntande, med en sten eller påk i näven.

-Du hade inte behövt riskera livhanken, sa jag till Wolf. Flaggstången på residenset syns ända hit.

-En sån färg, mumlade Wolf. Grå som aska.

-Eller åskmoln, yttrade sig Meadowlands.

-Jag tycker att vi har en mycket finare flagga, fortsatte Wolf helt naivt. Röd och blå och vit, och med vackra, spännande mönster och trevliga symboler.

-Det finns ett mönster i deras flagga också, sa Meadowlands. Ett fint, komplicerat mönster, fast det syns nästan inte för allt det gråa.

-Finns det? sa Wolf misstroget. Det har jag aldrig sett.

-Nej, du har väl aldrig gett dig tid att titta så noga. Men det finns där.

-Den är död, trumpetade Barry.

-Va? Nej, jag menar vår egen. Om bara regeringen trodde på den, stödde den helhjärtat...

-Organisation, sa jag. Du pratar om organisation. Men se på oss då! Fyra orakade ambassadtjänstemän som inte ens har något toalettpapper kvar! Kallar du det organisation?

Barry skrattade. Sådär gällt, fånigt som han brukar göra.

-Vad har det med organisation att göra? sa han.

-Och deras påkar och smutsiga kläder, då? anlade jag moteld.

På Amb

I anledning av president Carters charmoftensiv gentemot länderna i

Vi kunde inte se något. Kanske uppfostran, tänkte jag.

-Jaha jaha, det finns ingen regering längre, konstaterade Barry som om det gällde vädret.

-Vad ska försvarsstaben säga? Och presidenten? Vi kommer att få skulden för hela skiten, sa jag. Vi får alltid skulden när det går åt helvete.

-Du är negativ, Artie, hördes Meadowlands ljusa röst. Varför skulle det gå åt helvete? Titta på dem,

bara titta på dem! Skitiga, ordade hopar. Som slåss med stenar och påkar, bambufällor och hemgjorda bössor. Man kan inte bygga en civilisation på sånt drägg. Det är vi som har den utmärkta organisationen, systemet, rutinerna. De kan möjligtvis vinna en tillfällig framgång, ta kål på någon regering, men dom kan aldrig hindra oss ifrån att tillsätta en ny, att återupprätta vad dom har störtat i gruset. Och jag har en plan här, en förbannat fin plan, mycket bättre än dom förra, en verkligt ny plan. Om bara regeringen...

Vad vet vi om deras organisation? Platt intet! Dom kanske är indelade i bataljoner, kompanier och plutoner precis som en riktig armé, med överstar och generaler som sitter och räknar stridspotentialer och förlustkalkyler, precis som hemma. Vi vet ingenting, ja så ta mej fan om vi vet nånting!

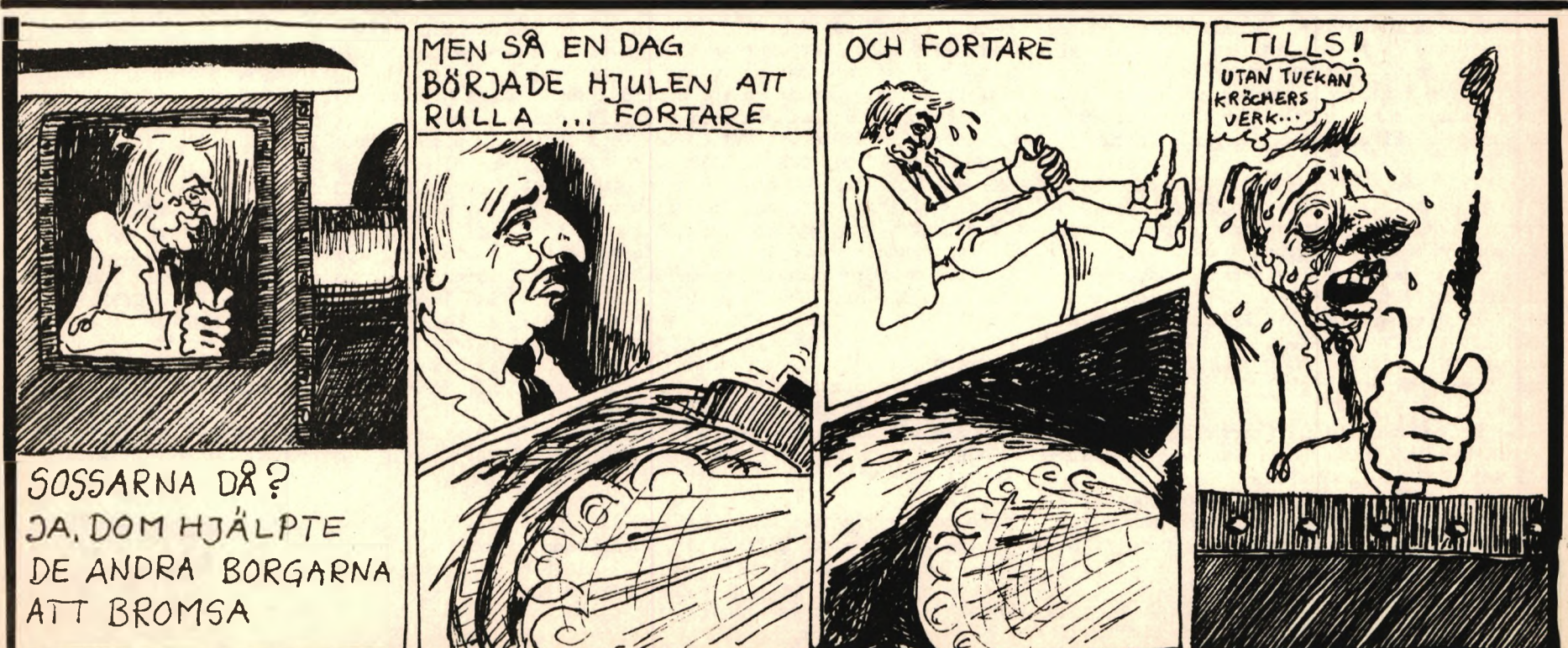
-Generaler? Du talade om generaler? Meadowlands hade sin vana trogen snappat upp ett lösryckt ord och spann vidare. Hörde bara vad han ville höra.

-Dom kan inte ha några generaler, sa han. Inga ledare. Den grå massans djuriska instinkter tillåter inte en överhöghet.

-I alla vargflockar, rövarband och ligistgång finns det en ledare, sa Barry. Och så var det hos grott-människorna, hos hunner och mongoler.

Meadowlands bemötte inte uttalandet. Han hade åter försjunkit i sin Plan. Bara raspet av pennan hördes.

-Jag begriper inte, sa Wolf, varför dom aldrig anfaller. Eller försöker

tända eld på huset. Men dom står här utanför och gör ingenting. Bara glor.
 -Tegel, sa jag. Det brinner inte. Och fönsterluckor av stål. Dom kan inte ta sig in heller.
 -Jag tror inte på det, sa Barry. Dom kunde ta huset på nolltid, om dom bara försökte. Det verkar som om dom väntar på något...
 Det hördes ett klatschande ljud.
 -Helikopter, sa jag.
 Vi rusade upp på taket.
 Häruppe låg staden som en karta under oss. Vi såg hus som bara sträckte en ensam murstock mot himlen, men också

Tillochmed på ett tak. Underligt förresten att en sån liten tingest kan göra så mycket väsen av sig. En militär klev ut, en av våra egna, med hukande gång för att inte halshuggas av rotorbladen. Så snart han kommit ur riskzonen rätade han emellertid upp sig och antog en mera värdig hållning. Hans pilot satt kvar.
 Meadowlands rusade spontant fram och tryckte hans händer, i ett anfall av närmast österländsk servilitet. Han försökte säga något också, men rösten dränktes i lar- met. Militären (det var en överste-

känner till har vi fått en ny president, och...

-En kapitulant, mumlade Wolf.

Ny lång blick.

-...och i enlighet med den nya giv i utrikespolitiken som han och hans regering arbetat fram, kommer vi att försöka gottgöra de skador vi åskamkat denna lilla nation genom vissa investeringar. Dessa får naturligtvis ske på ett diskret sätt för att inte..ja, utlösa vissa affektio- ner. Därför har ni erbjudits tjänster i ett nybildat konsultföretag, som skall assistera ett franskt oljelet- ningsföretag i vilket vårt land har stora intressen. Som ni kanske kän- ner till finns det stora oljereser- ver utanför kusten här.

Efter en konstupaus tillade han, sammanfattande:

-Med andra ord, vi ska köpa över dom jävlarna istället.

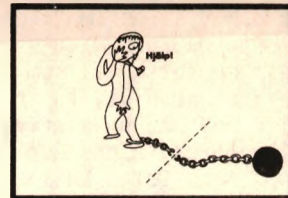
Vi stod tysta en stund, men ganska snart brast vi ut i vilda glädje- tjut. Utom Wolf. Han var askgrå i ansiktet.

-Ja, då går vi väl då, sa officeren och äntrade trappan till takterassen. Han kastade en blick tillbaka på Wolf, som inte gjorde några ansatser att följa med.

-Det ser ut som er kollega inte mår riktigt bra, sa han, vänd till mig. Han kanske har fått sig en ordentlig tankeställare.

-Det har nog en del av dom därnere också, sa jag.

RAVACHOL

NY UPPLAGA AV
 Maurice Brinton:
 POLITIKENS
 IRRATIONALITET
 5:-

Beställ från: ARBETARPRESS
 Box 31 134, 40032 Göteborg
 POSTGIRÖ: 88 66 51-9

assaden

len s k Tredje Världen, med USA:s FN-ambassadör Young i spetsen.

såna där det ännu pyrde och brann, och på sina ställen nästan oskadade byggnader, med bara fönstren intryck- ta. Och på varje hus, om så bara en vägg eller ruinhög återstod, så fann man den grå, slitna flaggan, som tycktes ha släpats i smutsen, doppats i den leriga floden, genomgått alla kurer för att få dendär äktgrå fär- gen, samma färg som på den massa för vilken den var symbol.

Det var en arméhelikopter. En plast- bubbla med skrangliga landningsställ, en rättsvans med en liten propeller bakom, och över alltihop ett par snurrande rotorblad.

-Det är fint pojkar, det är bra pojkar, bara ge dom, veva på med kulsprutorna, meja ner hela packet pojkar! jublade Wolf.

-Har inga kulsprutor. Ingen strids- helikopter, upplyste Barry.

-Vadå? Vafan? Vad gör dom då här?

-Tänker väl lasta av en låda pa- troner och käk och önska oss lycka till.

Helikoptern landade med ett dån och i en kaskad av damm. Överallt virvlar dom upp damm, tänkte jag.

löjtnant) pekade bara på takluckan i den uppenbara avsikten att gå undan för att kunna samtala mera obesvärat.

Vi tog oss tillbaka till de nedre regionerna.

-Jag ska be att få meddela att ert uppdrag här är slutfört och att ni beviljats fri lejd härifrån av våra motståndare, med vilka vi har slutit fred klockan tolv noll noll idag, det vill säga för en knapp halv- timma sedan.

-Har ni förhandlat...med dem? ut- brast Wolf.

Överstelöjtnanten gav honom en lång blick. Sa sedan:

-Alldeles riktigt, ja. Men er insats här har inte varit helt förspild. Tvärtom har ni under era år på plats förvärvat åtskilliga kunskaper om förhållandena i det här landet. Betvivlas, tänkte jag tyst för mig själv.

-Till vad nytta då? sa Barry. Ni säger ju att vi nyss kastat in hand- duken.

-Det är fel sätt att se på saken, korrigerade militären. Som ni kanske

ETT PAR AV "ARBETSMARKNAD- ENS PARTER" STÅR OCH HALVSOVER FRAMFÖR TAGET

DÅ DET BÖRJAR RÖRA SIG

Arbeta går

ANMÄRKNING:

"Vi" i artikeln syftar på artikelförfattaren och de som delar hans ståndpunkter. Frågan är långt ifrån färdigdiskuterad inom Förbundet Arbetarmakt.

Det finns en vänsterorganisation här i landet som heter KAF, vilket uttyds Kommunistiska Arbetarförbundet. Ursprungligen var denna organisations förhållande till facket och till politiskt arbete inom facket svårgräpbar, minst sagt. Men så småningom klarade det, och man närmade sig succesivt den politik som SKP (Sveriges Kommunistiska Parti) bedriver. Det vill säga en politik som starkt betonar vikten av att jobba inom-fackligt, slåss för att erövra fackliga uppdrag etc.

Nu hör det ju till saken att varje organisation känner behov av att motivera just sin existens. Om det kan förefalla svårt för en utomstående att uppfatta vad som skiljer grupperna och förbunden åt, så ställer de så gärna själva upp och understryker de befintliga skillnaderna. Finns det inga skillnader så skapar man. Detta kallas att profilera sig.

För att profilera KAF:s fackliga politik gentemot SKP:s, anklagade de förra de senare för att inte "gå ut med öppet visir", för att närmast försöka smyga eller "kuppa" sig in i facket. Själva, hävdade KAF, sökte man vinna arbetarnas förtroende i facket utan att sticka under stol med vilka man var och vad man stod för.

Något år senare var man heltända på idén

På årets Metallkongress framlades en motion (nr 82) som krävde ett förbud mot samlingslistor vid fackliga val, som upptar kandidater från flera olika partier och partilösa. Vid Volvo i Göteborg finns sedan några år en Facklig Opposition, som direkt berörs av detta. Motionen gick inte igenom, men manar ändå till eftertanke, hävdar artikelförfattaren, som sedan utvecklar en del synpunkter på förutsättningarna för att arbeta inom facket.

med fackliga oppositionsgrupper. Dvs en slags fackliga "fronter", som skulle gå ut och slåss med sossarna i de fackliga valen. Dyliga oppositionsgrupper där KAF hade ett stort inflytande kom till stånd på Volvo i Göteborg och på Stockholms Lokaltrafik (SL). Resultatet av deras ansträngningar har varit rätt hyggligt. Första året man ställde upp på Volvo fick man 25-30 % av de avlagda rösterna, andra året fick man fler röster men andelen blev ungefär densamma. På SL erövrade man en sektionsstyrelse, och där sitter man visst ännu.

METALL LÄGGER KROKBEN

Nu har till årets Metallkongress inkommit en motion från Metalls avd 41 i Göteborg som kräver förbud mot fackliga oppositionsgrupper. Syftet är naturligtvis att omöjliggöra fortsatt arbete på Volvo enligt KAF:s nuvarande strategi. Till saken hör också att KAF:s främsta medkämpar på Volvo utgörs av APK, som sanslösa Moskvabeundrarna. Dessa lär aldrig kunna förmås att rösta på en "ren" KAF-lista. Och vice versa.

Dock: Motionen gick inte igenom. Men fortfarande finns många frågetecken, om man ska döma av den redogörelse som finns i KAF:s tidning *Internationalen*.

Till saken hör att Metall-kongressens beslut i frågan ska ligga till grund för skrivningen i den handbok som ska reglera bl a hur fackliga val ska gå till. Handbokstexten är inte skriven, men författarna ska utgå ifrån vad som sägs i överstyrelsens utlåtande över motionen samt den muntliga föredragningen av densamma. Föredragningen sköttes av en "pålitlig" byråkrat vid namn Stig Malm. *Internationalen* skriver:

"Ännu är alltså inte handbokstexten skriven. Kommer den att innebära att samlingslistor typ Facklig Opposition kommer att förbjudas. Stig Malm svarar nej. Och det är bra.

Men vi vill se texten innan vi kan svara på samma fråga. Byråkraternas ord litar vi inte på. Om handbokstexten formuleras på samma grumliga sätt som Stig Malm uttrycker sig kan den komma att lämna dörren öppen för framtida försök att förbjuda samlingslistor".

OPPOSITION OCH DEMOKRATI

KAF, APK och de andra som jobbar inom den fackliga oppositionen har således lyckats avvärja det omedelbara hotet mot att få denna fackliga strategi torpederad, samtidigt som det står klart att man kan förvänta sig nya attacker. Starkt bidragande anledning till

fackligt- det?

att Metall-kongressen valde en försiktig linje var tvivelsutan det faktum att över 1000 Volvo-arbetare i Göteborg undertecknade en protestlista mot motionen. Antalet undertecknare överensstämmer nästan exakt med antalet röster som Facklig Opposition kammade hem i det senaste valet. Det är beklämmande att det inte finns så mycket känsla för demokratiska principer överlag att arbetare som röstade på sossarna kunde tänka sig att skriva på protesten. Voltaires ord: "Jag delar inte dina åsikter, men jag är beredd att dö för din rätt att framföra dem" har uppenbarligen ingen nämnvärd respons på Volvo.

EN "PRAGMATISK" DISKUSSION

Om den fackliga oppositionens fiender skulle lyckas i sina dolska anslag (det finns inget skäl att betvivla att dom förr eller senare kommer att göra det), så har vi svårt att tro att detta skulle komma att leda till någon mera grundläggande omprövning inom KAF. Dom kommer att fortsätta sin don Quijote-strid, fast utan Sancho Pancha (APK). Och även om den gode väpnaren är en ganska tontig figur, både i romanen och i sin moderna variant, så kvarstår det faktum att två tontar kämpar bättre än en.

Om inte KAF:s "kader" kan förväntas tänka om, så hoppas vi iallafall att en del av dess periferi tar sig en funderare. Vi menar nämligen att man redan av dagens strider kan dra vissa slutsatser för framtiden. Vi skulle gärna vilja se en diskussion om det här med fackligt arbete på en mera "pragmatisk" nivå, utan de inslag av högtravande nonsens-

snack (Gör varje fackförening till ett slagfält mot klassarbetet! o dyl) som präglat KAF:s argumentation de senaste åren.

KFml(r):s HELOMVÄNDNING

Göteborg är som bekant hemvist inte bara för den fackliga oppositionen, utan också högkvarter för Frank Baudes legioner i KFml(r) med sidoorganisationer. Detta på tal om nonsenssnack och "pragmatism". Få grupper torde under sin existens ha spritt så mycket nonsens, om både facket och annat, som de ryktbara "errarna". Men som så ofta sker tycks historien göra en kullerbytta, och det som föreföll självklart pockar plötsligt på omvärdering. Ty faktiskt verkar det som om KFml(r) är på väg mot en slags "pragmatism" i sina relationer till facket. Naturligtvis inte vägleda av sina teorier på denna punkt, utan snarare som ett resultat av långsamt mognande insikt, ett nästan "intuitivt" närmande till verkligheten.

Det fanns en tid när Frank Baude kunde följa ett yttrande, på tal om strejkkommittéer, som gick ut på att personer som hade eller hade haft fackliga uppdrag med alla medel skulle "brännmärkas" och hållas utanför en strejkkommitté (tillägget hade haft drabbade bl a honom själv).

Idag är det ingen chockerande syn att uppleva en "errare" med grön skyddsombudsbricka på överallen. Inte ens ordförandeposten har man skyggat för, som på stadsteatern i Göteborg. På nämnda ställe blev de två ledande i fackklubben, bägge med i KFml(r), suspenderade av förbundet sedan de alltför energiskt understött en strejkaktion från några scenarbetares sida.

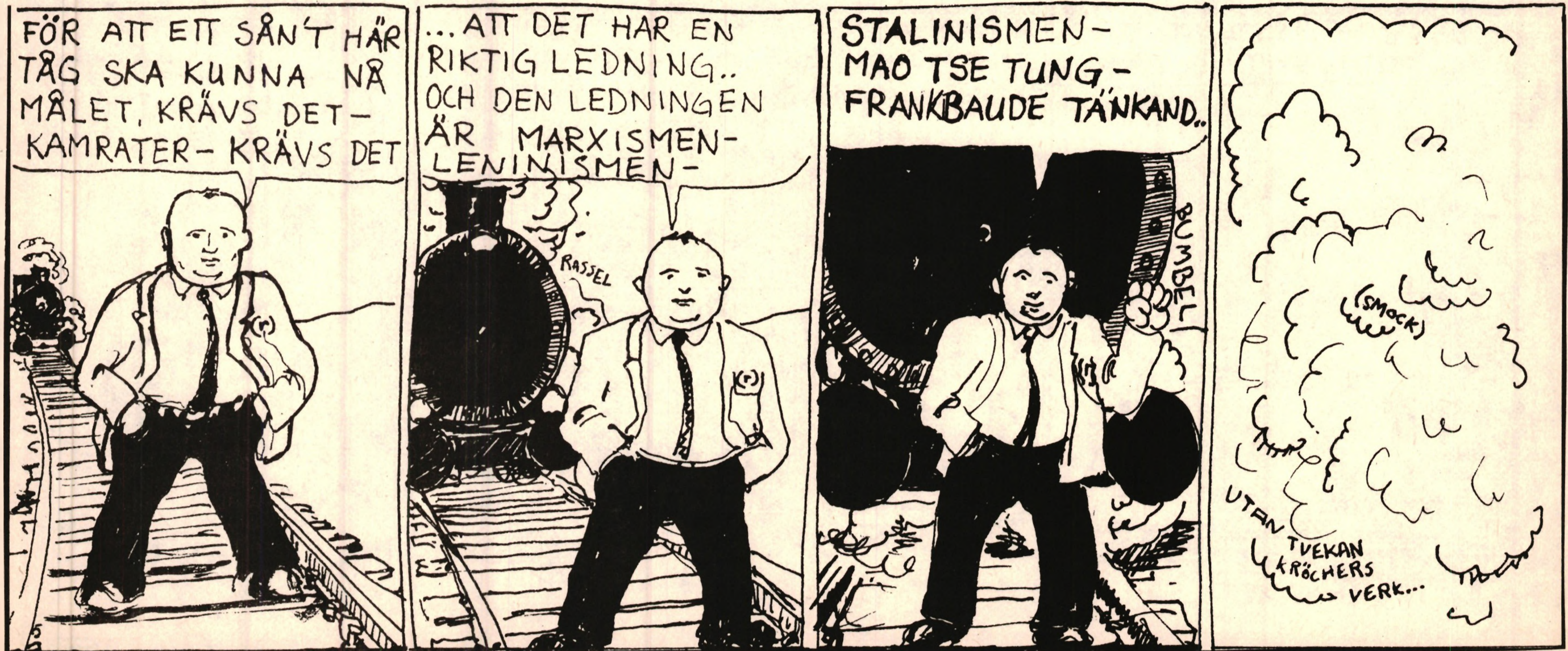
En av de väsentligaste skillnaderna mellan KAF och KFml(r), bortsett från deras respektive teoretiska skrivelser om facket, ligger i att den senare organisationen inte gör någon stor affär av att somliga av dess anhängare "erövrar" fackliga uppdrag. Ty för KAF är det verkligen ingen bisak att man gått och blivit facklig förtroendeman. Det är tvärtom tecknet på att man invigts i den absoluta elit som ska stå främst på barrikaderna vid den svenska revolutionen, den gång det bär hän. Att bygga upp en bred, inom-facklig oppositionsrörelse är nämligen en hörnsten i KAF:s revolutionära strategi. Kontentan av detta blir att för varje ny anhängare man lyckas placera på en facklig post har man kommit en bit längre mot det hägrande målet. Motgångar i dessa strävanden blir närmast liktydiga med motgångar i klasskampprocessen.

Av just denna anledning kan vi svära på att två KAF:are i ledningen för fackklubben på Göteborgs stadsteater inte hade suspenderats. Eftersom deras förtroendeuppdrag hade haft ett så stort symbolvärde, skulle de noga aktat sig för att överskrida den gräns som förbundet kunde tåla (fast kanske tangera den). Att sedan de strejkande scenarbetarna uppfattat deras stöd i en knivig situation som tämligen ljumt hade de, om än utan att gilla det något vidare, tvingats betrakta som underordnad de "långsiktiga vinsterna" med att ha en "radikal" ledning.

ÄRLIGA "ERRARE"

Om läsaren haft svårigheter att finna en revolutionär strategi hos KFml(r), så är det ingenting att vara ledsen över. Det har inte heller vi gjort. Däremot vet vi med bestämdhet vad den inte innefattar, nämligen den sorts "fackliga flodvåg" som KAF m fl

VÄND

Här fortsätter artikeln "Arbeta fackligt- går det?"

spekulerar i. Därför kan en "errare" med ett fackligt uppdrag *kosta på sig* att vara ärlig mot sin egen övertygelse. Går hans arbetskamrater ut i kamp finns det ingenting som hindrar honom från att solidarisera sig med dem till 100 %. Hans "post" må ryka åt helvete. Det finns för honom, till skillnad från KAF:aren, ingen motsättning mellan taktik och strategi, mellan det omedelbara taktiska intresset av att vara "mitt i kampen" (och skörda dess eventuella vinster i form av ökade sympatier), och ett långsiktigt strategiskt intresse av att bygga upp en "anti-kapitalistisk" struktur av mera bestående karaktär.

Det märkliga är att KFml(r) saknar varje teoretisk motivering för sin nuvarande fackliga praktik. I och för sig har (r) intresserat sig ganska lite för att "på pappret" motivera vad man för tillfället tar sig för (och det gäller inte bara facket). Men någon gång i "forttiden", strax efter brytningen med KFml, formulerades teorierna om facket som en "korporativ", närmast socialfascistisk organisation, kapitalets helt osjälvständiga tjänare och bandhund, och detta synsätt har såvitt vi vet aldrig blivit föremål för någon revision. Därför är det inte obehagligt att hävda att en motsättning uppstått mellan teori och praktik hos KFml(r).

"Errarna" har våldsamt förlöjligat KAF:s syn på facket som "en första, om än bräcklig, försvarslinje mot ohöjld kapitalistisk exploatering". Hur kan man alls beteckna denna förräddarorganisation som en "försvarslinje"? har man menat.

SKILLNADER OCH LIKHETER

Skillnaderna mellan synsätten förefaller diametrala. Men ändå finns det faktiskt en likhet. Bägge har gjort en *total* analys av facket utifrån en sida av dess konkreta framträdande i den kapitalistiska verklighet vi lever i. KFml(r) har koncentrerat sig på fackets förhållande till *kapitalismen*, eller *totalkapitalet* om man så vill. Det omaskerade klassarbetet, den kväljande "samförståndsanda" som är så markant på "riksnivå", det är för (r) det verkligt giltiga. Historier om hur en enskild fackklubb stridit på kniven mot en hårdgjallad arbetsköpare vägrar man nästan sätta sin tilltro till, eller

viftar man bort som ovidkommande undantagsfall som inte förändrar helhetsbilden.

KAF å sin sida, med sin "försvarslinje", har placerat sig i ett grodperspektiv och lägger tonvikten vid fackets förhållande till kapitalister. Understundom rapporteras förnöjt hur ett "stridbart fack" satt en enskild arbetsköpare på pottan. Hela teorin tycks utgå ifrån någon slags spridningseffekt, blir vi bara fler och fler "stridbara fack" har vi till slut en stridbar fackföreningsrörelse som kan sätta hela kapitalismen på pottan.

De företeelser i fackföreningsrörelsens topp som KFml(r) hänvisar till har ingen verklig giltighet för fastställandet av fackets "sanna väsen". Det är blott en "parasitär byråkrati", som på ett närmast konstlat sätt applicerats på en i grunden juste rörelse. Tänker KAF.

Men nu är en gång inte helheten summan av delarna. Åtminstone inte i det här fallet. Det *samlade kapitalet*, eller totalkapitalet, är inte identiskt med det *splittrade kapitalet*, dvs de enskilda kapitalisterna, företagsgrupperna, branscherna etc.

Visst händer det ofta att en enskild fackklubb gör en behjärtansvärd insats när t ex arbetsköparen försöker blåsa en på övertidspengar. Detta hindrar emellertid inte att fackföreningsrörelsen i praktiken accepterat det faktum att kapitalismen blåst arbetarklassen på mervärde i generationer, och fortsätter därmed.

I den mån facket fungerar som en "försvarslinje", så är det inte mot kapitalismen som *system*, utan mot den enskilde arbetsköparen, om denne visar tendenser att misshandla sina anställda utöver den samhälleligt accepterade nivån.

Vi vill på intet sätt försöka antyda någon "spricka" mellan fackets högre och lägre regioner (det är tvärtom vad KAF söker göra). Det är *inte* så att de fackligt aktiva på basplanet i allmänhet är "radikalare" eller mindre fallna för klassarbetet än fackföreningsrörelsens högsta toppar. Det är helt enkelt så att olika nivåer inom "systemet" har olika uppgifter. På de lägre nivåerna faller lotten att fungera som en arbetarnas försvarsadvokat mot godtycke från arbetsköparensidan (och naturligtvis också bandhundens roll, att förhindra att arbetarna tar rätten i egna händer genom vilda aktioner). Detta

är inte ett dugg märkligare än att den borgerliga rättsskipningen funnit det nödvändigt att förse den som släpas inför domstol med en "offentlig försvarare", tillräckligt insatt i Justitias labyrinth för att spelet skall kunna ha sin gång.

VAD BÖR GÖRAS ?

Vad får detta tämligen teoretiska resonemang för praktiska följder? Hur skall vi som revolutionärer konkret förhålla oss till facket?

Låt oss jämföra med vad vi betraktar som ett revolutionärt förhållningssätt till parlamentarismen, riksdagsval o dyl. Det intressanta är inte att förhindra folk från att rösta, att om så med våld blockera vägen till valurnorna. Det intressanta är att sprida *förståelse* för hur parlamentarismen fungerar, hur lite den har att göra med demokrati i ordets djupare bemärkelse, och framförallt att bekämpa illusioner om att på något som helst avgörande sätt kunna förändra arbetarklassens situation under kapitalismen genom röstsedeln.

Vad gäller facket kan man inte betrakta fackliga aktiviteter som "besudlade", "pestsmittade" på något mystiskt vis, så att den viktigaste frågan blir att hålla sig själv och sina arbetskamrater så långt borta som möjligt från varje facklig aktivitet. Vad det handlar om är att ta det för vad det är och ingenting annat. Många gånger förefaller det som om "vanliga" arbetare har en mycket mera verklighetsförankrad föreställning om vad facket kan användas (och inte användas) till än de som påstår sig vilja bekämpa reformistiska illusioner hos arbetarklassen.

Naturligtvis finns det inga vattentäta skott mellan facklig aktivitet och revolutionära strävanden. Aktivitet, om än ute på ett sidospår, är alltid mera revolutionär än total passivitet. En elementär *klassidentifikation*, om än kanaliserad i facklig verksamhet, är mer revolutionär än en total avsaknad av varje känsla för den egna klassen. *Anti-kapitalism*, om än en diffus socialdemokratisk sådan, är mer revolutionär än en fullständig uppslutning kring herr Bohmans ekonomiska ideal. Osv, osv.

Men då har vi också tänjt ut innebörden i begreppet "revolutionär" till näst intill menlöshet. Och det vore ett misstag att tro att KAF:s motiv för sin fackliga strategi vore blott att få tillfälle att sprida värderingar av ovanstående slag, fullständigt grundläggande delar i ett revolutionärt medvetande. Dom siktar högre än så.

I själva verket handlar deras strävanden mycket lite om medvetenhet överhuvud. Främst handlar det om *strukturer*, om att bygga en permanent oppositionell organisering inom LO. En struktur som man räknar med skall fungera som den "stora motorn" när den "lilla motorn" (det ännu ej existerande, *sanna* kommunistiska partiet) kör igång slutstriden.

a

En revolutionärs främsta uppgift när det gäller facket är att klargöra dess egentliga roll inom kapitalismen, och som en konsekvens därav också att avslöja ihålligheten i vidlyftiga fackliga strategier å la KAF.

Men detta hindrar inte att man faktiskt också kan *jobba* fackligt. Det finns massor av frågor (om än inte av någon större dignitet) som man faktiskt *kan* påverka, bara man aktiverar sig, sluter upp på möten osv. Sådana toleranser måste det helt enkelt finnas på gräsrotsnivå inom facket om det överhuvudtaget skall kunna fylla sin uppgift inom systemet.

b

Inte ens fackliga uppdrag kan vi betrakta som "pestsmittade". Om man är verksam på en mindre arbetsplats och har god kontakt med sina arbetskamrater, och vidare haft årtal på sig att sprida sina idéer om samhället, klasskampen och revolutionen, så vill det mycket till för att de ska bibringa några illusioner av det faktum att man accepterar att ta på sig ett fackligt uppdrag. Bland människor man umgås med mer eller mindre dagligen är det inte svårt att motivera *varför* man accepterade. Att det inte är den nya given för att dra igång en svensk revolution utan därför att gamle Egon skulle gå i pension och ingen annan var speciellt intresserad av att bli skyddsombud. Eller var det nu var.

Sen kan man naturligtvis fråga sig vad det ska tjäna till. Om man inte som "revolutionärt engagerad" har tillräckligt ont om tid ändå utan att inlåta sig på sådana här verksamheter?

Det är naturligtvis en individuell fråga. Om man har tid, lust, möjlighet och känner behov av att sätta sig in i de fackliga rutinerna, och *verkligen vet med sig att man kan sköta uppdraget bättre än någon annan*, då finns det ingen revolutionär ideologi i världen som kan resa några invändningar.

c

Så långt komma i resonemanget insmyger sig måhända en känsla av "torftighet". Är det inte mer än så?

Nej, det är inte mer än så. Det är vad man kan säga om facket, utöver de krav, perspektiv och handlingslinjer som är giltiga i alla sammanhang, i och utanför facket.

Arbetsplatspolitik däremot är föga torftig. *Klasskampen* är inte torftig.

Som revolutionära arbetare måste vi agitera på arbetsplatserna (inte låta vårt politiska liv blomma upp efter jobbets slut); propagera för den enda taktik som kan säkra bestående resultat, den självständiga kampen; stärka vår egen och våra klassbröders självtillit, kampvilja och medvetande om att det är på oss själva det ytterst beror om vi skall kunna förändra vår situation; ta initiativ och uppmuntra andras initiativlusta; stötta varandra och faktiskt lära sig fungera ihop, både innanför och utanför fabriksgrindarna. Arbetsplatspolitik är så oerhört mycket, rör sig på så många olika nivåer. Det handlar både om revolutionära krav, det politiska innehållet i agitationen, som de dagliga, mellanmänniska relationerna. Att bygga en "enhet på klasskampens grund" som verkligen vuxit fram ur gemensamma, högst påtagliga erfarenheter.

Det verkligt torftiga är de tomma proklamationerna, ordfyrværkerierna och det cyniska utnyttjandet av "nyengagerades" behov av

att berusa sig med känslan av att vara del i en stor och mäktig process. Unga entusiaster som inte har samma distans och känsla för att vad som för stunden framställs som så oerhört viktigt egentligen är en god portion taktik. Om och när jipppet går i stöpet kan de gamla "garvade" dra sig tillbaka utan att ha fått sin trotskistiska övertygelse rubbad ett tum. Det finns alltid nya projekt... Frågan är hur mycket politisk entusiasm det då finns kvar hos det "fotfolk" man ursprungligen värvade i samband med "Slaget om Volvo". Hade det inte varit bättre att från början inrikta sig på att bibringa dem den allomfattande marxistiska skolning som "kadern" redan besitter? Är inte det nuvarande "sympatisörsvärvandet", centrerat kring oerhört upplåsta kampanjer och projekt, ett egentligen ganska omfattande slöseri med mänskliga resurser?

IS

Det finns mer att läsa om facket i *Rådsmakt* nr 9-10, i artikeln *KAF, facket och den självständiga organiseringen* (del I). Artikelns andra del har ännu inte kommit, trots lång väntan, men är under utarbetande.

DEN TREDJE ICKE-LENINISTISKA KONFERANSEN ...

...har nyligen hållits. (För ytterligare information, se AM 10/76) För ungefär ett år sedan tog FAM ett initiativ till att samla enskilda och grupper av revolutionärer i Skandinavien, som var kritiska till de leninistiska grupperingarna. Denna tredje konferens i ordningen hade som tema, Sovjetunionen och de övriga sk socialistiska staternas karaktär, samt de nationella befrielserörelserna.

Denna tredje konferens hade vidgats till att omfatta grupper utanför Skandinavien. Således deltog bl a representanter för "World Revolution" och "Communist Workers Organisation" (Storbritannien), "Revolution Internationale" (Frankrike), "Internationalisme" (Belgien) förutom de från FAM, Marxistisk Arbetsgrupp (Stockholm), Marxistisk Arbetsgrupp (Trondheim), Marxistisk Studieförbund (Oslo), "Arbejderkamp" (Oslo), Internationell Revolution (Göteborg) samt enskilda personer.

Konferansens huvudsakliga resultat får sägas vara ett klargörande av de olika gruppernas ståndpunkter. Beslut fattades om en ny konferens samt diskussionsbullentiner.

Om du är intresserad av att delta på nästa konferens, skriv till FAM, box 9028, 10271 Stockholm 9.

Prenumerera på
ARBETARMAKT
12 nr 40:-
6 nr 25:-
Pg 38 1300-3

FEMTONTUSEN MOT BARSEBÄCK

Årets Barsebäcksmarsch blev den största demonstrationen i Sverige sedan 1:a majdemonstrationen för Vietnam 1972 i Stockholm.

Marschen samlade mellan 15 och 20.000 deltagare, varav nära nog hälften från Danmark. Marschen dominerades såväl i paroller som i tal av borgerliga miljögrupperingar, men även flera vänsterorganisationer stödde aktionen. Dock inte Förbundet Arbetarmakt, och orsakerna därtill utreds i artikeln nedan, skriven av en av de FAM-kamrater som var nere i samband med marschen och spred propaganda.

Det var en fantastisk syn att se demonstrationståget. Trots att man hade ett par kilometer av den skånska slätten framför sig så syntes inget slut på leden. Inte heller efter

en timma kunde slutet skönjas. Marschen måste ha betytt mycket för alla oss kärnkraftsmotståndare, gett kraft för "arbetet i den grå vardagen".

STRUTSMENTALITET

Intrycken blev tydligen också för mycket för tidningar som *Arbetet*, *Sydsvenskan* och *Svenska Dagbladet* som med alla medel försökte bortförklara demonstrationens betydelse. Det var ju så många danskar med! Och västtyskar! Och ungdomar! Jo, jo, undrar hur det skulle låta om 20.000 moderatungdomar skulle gå 20 km i regn och styv kuling för att demonstrera för kärnkraften. Skulle *Svenskan* då också tycka att det inte spelar någon roll...

ENHET FÖR VAD?

Men om nu marschen gav ett massivt och starkt intryck på de deltagande i första hand, så är emellertid inte allt sagt med detta. Frågan är ju också: För vilken slags politik blev marschen ett stöd?

I slutanförendet sas det att "det som förenar de deltagande organisationerna är mer än vad som skiljer dem åt" - stort jubel. Deltagande organisationer var bl a KDS ungdomsförbund, Centern, VPK och trotskisterna i KAF. Mer som förenar än som skiljer...? I sin iver att "förena" hade de s k socialistiska grupperna (där förutom VPK och KAF, även ingick Förbundet Kommunist och de danska Venstersocialisterna) kommit överens om att förbjuda röda fanor, och detta i den s k "Röda avdelningen" i tåget!

VÄNSTERN FICK STRYKA PÅ FOTEN

Barsebäcksmarschen blev ännu ett exempel på hur "vänstern" i miljöfrågan har underordnat sig de borgerliga organisationerna. I fråga om såväl nya nationella miljöorganisationer och miljötidningar, som nu i demonstrationer, har VPK, KAF och FK, för att inte stöta sig med borgarna låtit det socialistiska innehållet i politiken stryka på foten. I gammal god KFML-anda förbjuder man också röda fanor!

MÖTEN

GÖTEBORG

Lördagen den 19 november har Förbundet Arbetarmakt i Göteborg ett möte på temat **MENTAL OCH SOCIALVÅRD**

Mötet håller vi på Folkets Bio, Skolgatan 20
Tiden är 14.30

STOCKHOLMSAVDELNINGEN...

...FAM:s alltså, tänker i fortsättningen ha "öppet" sin lokal på tisdagar mellan 17.00 och 20.00. Lokalen ligger mitt emot uppgången från Aspuddens T-bana, 12 minuter från Centralen. Adressen är Erik Segersälls väg 7.

På lokalen kan du träffa folk från FAM och diskutera, skaffa tidningar, pamfletter och böcker. Inte minst kan du den närmaste tiden hjälpa till med att ställa i ordning en del av lokalen till boklåda.

Under några lördagar i oktober och november kommer FAM:s avdelning i Stockholm att hålla en serie möten på sin lokal. Tidpunkten är varje gång kl. 14.00

15/10	Inget ämne bestämt
22/10	Miljökamp och miljörörelsen
29/10	Inget ämne bestämt
12/11	Skolan och det kommunistiska arbetet
26/11	Inget ämne bestämt